

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

„Службени лист АПВ“ излази по потреби, на пет језика: српском, мађарском, словачком, румунском и русинском. – Рукописи се не враћају: – Огласи по тарифи	Нови Сад 11.март 2008. Број 4	Годишња претплата 3.860 динара - Рок за рекламације 15 дана. - Редакција и администрација: Нови Сад, Војводе Мишића 81. YU ISSN 0353-8427 COBISS.SR-ID 17426178 Email: sl.listapv@magyar-szo.co.yu
--	-------------------------------------	--

117.

Потврђујући своју одређеност за поштовање слободе мишљења и изражавања, слободе окупљања и слободе удруживања, које се гарантују међународним уговорима и општерихваћеним правилима међународног права, Повељом о људским и мањинским правима и грађанским слободама, Уставом Републике Србије и Статутом Аутономне Покрајине Војводине, и изражавајући спремност да се, у границама својих надлежности, активно укључи у унапређење ових слобода,

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, на основу члана 121., члана 122. став 4. и члана 150. став 2. Пословника Скупштине Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 10. марта 2008. године донела је

ДЕКЛАРАЦИЈУ О ВОЛОНТИРАЊУ

Полазећи од чињенице да је Аутономна Покрајина Војводина, пријемом у Скупштину европских регија, остварила значајан корак на путу ка пуноправном чланству Републике Србије у Европској унији, и изражавајући своје трајно одређење за уважавање и промоцију европских вредности, укључујући и изградњу грађанског (цивилног) друштва и подстицање грађанског активизма кроз волонтерски рад, Скупштина Аутономне Покрајине Војводине овом Декларацијом изражава став о нужности стварања подстицајног правног оквира за развој волонтеризма.

У времену глобализације и динамичних промена у међународним односима, Скупштина Аутономне Покрајине Војводине сматра да треба чувати и јачати основне људске вредности – заједништво и солидарност, и стварати друштво једнаких могућности. Овом Декларацијом подржава се право сваког грађанина Аутономне Покрајине Војводине да учествовањем у различитим видовима волонтерских акција добровољно и активно учествује у развоју друштва и решавању проблема у својој заједници. На тај начин - посвећујући своје време, знање и искуство у складу са својим интересовањима - грађани дају значајан допринос стварању социјалне кохезије и решавању горућих социјалних и других проблема.

Полазећи од претходног, Скупштина Аутономне Покрајине Војводине залаже се за доношење закона о волонтирању и других прописа којима би се подстакло развој волонтирања.

Ову Декларацију објавити у «Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине».

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине

01 Број: 11-2/07
Нови Сад, 10. март 2008. године

Председник
Скупштине АП Војводине,
Бојан Костреш,ср

118.

На основу члана 21. став 1. тачка 2. Статута АП Војводине („Службени лист АПВ”, број 17/91) и члана 64. Пословника

Скупштине Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ”, број 23/02),

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 10. марта 2008. године, донела је

О Д Л У К У О ВЕРИФИКАЦИЈИ МАНДАТА ПОСЛАНИКА У СКУПШТИНИ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

I

Верификује се мандат посланика у Скупштини Аутономне Покрајине Војводине ГОРАНУ ИВЕТИЋУ, са изборне листе Политички покрет „СНАГА СРБИЈЕ“ Богољуб Карић, са 10. мартом 2008. године.

II

Ову Одлуку објавити у “Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине”.

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине

01 Број : 013-8/04
Нови Сад, 10. март 2008. године

Председник
Скупштине АП Војводине,
Бојан Костреш,ср

119.

На основу члана 21. став 1. тачка 2. Статута АП Војводине („Службени лист АПВ”, број 17/91) и члана 80. став 2. Одлуке о избору посланика у Скупштину Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ”, број: 12/04),

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 10. марта 2008. године, донела је

О Д Л У К У

I

Проф. др Ђорђу Башићу, престао је мандат посланика у Скупштини Аутономне Покрајине Војводине и функција потпредседника Скупштине Аутономне Покрајине Војводине 19. новембра 2007. године, због смрти.

II

Ову Одлуку објавити у “Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине”.

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине

01 Број : 013-8/04
Нови Сад, 10. март 2008. године

Председник
Скупштине АП Војводине,
Бојан Костреш,ср

дине, донела је

120.

На основу члана 21. став 1. тачка 2. Статута АП Војводине ("Службени лист АПВ", број 17/91) и члана 80. став 2. Одлуке о избору посланика у Скупштину Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број: 12/04),

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 10. марта 2008. године, донела је

О Д Л У К У О ПРЕСТАНКУ МАНДАТА ПОСЛАНИКА У СКУПШТИНИ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

I

Милану Дунђерском, престао је мандат посланика у Скупштини Аутономне Покрајине Војводине 10. децембра 2007. године, због смрти.

II

Ову Одлуку објавити у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине".

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине

01 Број : 013-8/04
Нови Сад, 10. март 2008. године

Председник
Скупштине АП Војводине,
Бојан Костреш,ср

121.

На основу члана 21. став 1. тачка 10. и члана 28. став 1. Статута АП Војводине ("Службени лист АПВ", број 17/91),

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 10. марта 2008. године, донела је

О Д Л У К У О ИЗБОРУ ПОТПРЕДСЕДНИКА СКУПШТИНЕ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

I

НИКОЛА ЂИРОВИЋ, изабран је за потпредседника Скупштине Аутономне Покрајине Војводине, са 10. мартом 2008. године.

II

Ову Одлуку објавити у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине".

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине

01 Број :020-19/07
Нови Сад, 10. март 2008. године

Председник
Скупштине АП Војводине,
Бојан Костреш,ср

122.

На основу члана 21. став 1. тачка 10. Статута АП Војводине ("Службени лист АПВ", број 17/91), Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 10. марта 2008. го-

О Д Л У К У О ИЗБОРУ ЧЛАНА ИЗВРШНОГ ВЕЋА АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

I

МИРОСЛАВ ВАСИН, изабран је за члана Извршног већа Аутономне Покрајине Војводине и покрајинског секретара за рад, запошљавање и равноправност полова, са 10. мартом 2008. године.

II

Ову Одлуку објавити у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине".

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине

01 Број : 020-21/04
Нови Сад, 10. март 2008. године

Председник
Скупштине АП Војводине,
Бојан Костреш,ср

123.

На основу члана 21. став 1. тачка 10. Статута АП Војводине ("Службени лист АПВ", број 17/91),

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 10. марта 2008. године, донела је

О Д Л У К У О ИЗБОРУ ЗАМЕНИКА ПОКРАЈИНСКОГ СЕКРЕТАРА

I

СЛОБОДАН ТЕОФАНОВ, изабран је за заменика покрајинског секретара за пољопривреду, водопривреду и шумарство, са 10. мартом 2008. године.

II

Ову Одлуку објавити у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине".

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине

01 Број :020-58/04
Нови Сад, 10. март 2008. године

Председник
Скупштине АП Војводине,
Бојан Костреш,ср

124.

На основу члана 21. став 1. тачка 2. и члана 33. Статута АП Војводине ("Службени лист АПВ", број 17/91),

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 10. марта 2008. године, донела је

О Д Л У К У О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ПОСЛОВНИКА СКУПШТИНЕ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

Члан 1.

У Пословнику Скупштине Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, бр. 23/02 и 30/04) у члану 78. после става 1. додаје се став 2. који гласи:

„Седницу Скупштине може сазвати и потпредседник Скупштине по овлашћењу председника или у случају објективне спречености председника да то учини.“

Досадашњи став 2. постаје став 3.

Члан 2.

У члану 79. после става 2. додаје се став 3. који гласи:

„Уколико, у складу са чланом 29. Статута Аутономне Покрајине Војводине предлог за сазивање седнице поднесе Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине или најмање једна петина посланика, председник или потпредседник је дужан да сазове седницу Скупштине, која се мора одржати у року од десет дана од дана подношења предлога.“

Досадашњи ст.3, 4 и 5. постају ст.4,5 и 6.

Члан 3.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине”.

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине

01 Број : 020-4/02
Нови Сад, 10. март 2008. године

Председник
Скупштине АП Војводине,
Бојан Костреш,ср

125.

На основу члана 21. став 1. тачка 2. Статута АП Војводине (“Службени лист АПВ”, број 17/91) и члана 217. Пословника Скупштине Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 23/02),

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 10. марта 2008. године, донела је

О Д Л У К У О ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О ПОСЛАНИЦИМА НА СТАЛНОМ РАДУ У СКУПШТИНИ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

I

У Одлуци о посланицима на сталном раду у Скупштини Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, бр. 30/04, 32/04, 4/05, 9/05, 10/05, 17/05, 8/06, 14/06, 19/06 и 8/07) у тачки II додају се нове алинеје које гласе:

- „- Милорад Мирчић, Српска радикална странка,
- Тихомир Ђуричић, Српска радикална странка,
- Перица Косановић, Српска радикална странка,
- Љубомир Коларов, Демократска странка „За европску Војводину“,
- Матија Ковач, Демократска странка „За европску Војводину“,
- Томислав Ћирковић, Демократска странка „За европску Војводину“,
- Илија Селаковић, Група грађана „Ми можемо-ми хоћемо“ Пландиште“

II

Ову Одлуку објавити у “Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине”.

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине

01 Број : 020-50/04
Нови Сад, 10. март 2008. године

Председник
Скупштине АП Војводине,
Бојан Костреш,ср

126.

На основу члана 21. тачка 2. Статута АП Војводине (“Службени лист АПВ”, број 17/91), а у вези са чланом 80. став 2. Закона о буџетском систему («Службени гласник РС», број: 9/2002, 87/2002, 61/2005, 66/2005, 101/2005, 62/2006, 63/2006, 85/2006 и 86/2006), Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 10. марта 2008. године, донела је

О Д Л У К У О АНГАЖОВАЊУ РЕВИЗОРА ЗА ОБАВЉАЊЕ ЕКСТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ КОНСОЛИДОВАНОГ ЗАВРШНОГ РАЧУНА БУЏЕТА АП ВОЈВОДИНЕ ЗА 2007. ГОДИНУ

I

Екстерну ревизију Консолидованог завршног рачуна буџета АП Војводине за 2007. годину извршиће Предузеће за ревизију рачуноводствених извештаја Винчић д.о.о., Нови Београд.

II

Ову одлуку објавити у “Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине”.

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине

01 Број : 40-57/07
Нови Сад, 10. март 2008. године

Председник
Скупштине АП Војводине,
Бојан Костреш,ср

127.

На основу члана 21. став 1. тачка 2. и члана 15. Статута Аутономне Покрајине Војводине (“Службени лист АПВ”, број: 17/91), члана 19. став 1. тачка 1. Закона о утврђивању одређених надлежности аутономне покрајине (“Службени гласник РС”, број: 6/02) и члана 5. став 1. Закона о јавном информисању (“Службени гласник РС”, број: 43/03 и 61/05),

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине на седници одржаној 10. марта 2008. године, донела је

О Д Л У К У О ОБЕЗБЕЂИВАЊУ ДЕЛА СРЕДСТАВА ИЗ БУЏЕТА АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ ЗА ИЗДАВАЊЕ НОВИНА ПОКРАЈИНСКОГ ЗНАЧАЈА

Члан 1.

Ради остваривања права грађана на обавештавање на српском, мађарском, словачком, румунском, русинском, хрватском, ромском, украјинском, буњевачком и македонском језику, овом Одлуком утврђују се критеријуми за обезбеђивање дела средстава из буџета Аутономне Покрајине Војводине (у даљем тексту: средства) за финансирање издавања новина покрајинског значаја.

Члан 2.

Из буџета Аутономне Покрајине Војводине обезбеђују се средства за издавање новина покрајинског значаја, које се издају на територији Аутономне Покрајине Војводине.

Новине покрајинског значаја су:

- новине на српском језику и језицима националних мањина, чији је издавач правно лице над којим су пренета оснивачка пра-

ва са Скупштине Аутономне Покрајине Војводине,

- новине значајне за националне мањине, које имају седиште националног савета на територији Аутономне Покрајине Војводине.

Члан 3.

Аутономна Покрајина Војводина обезбеђује средства за издавање новина покрајинског значаја, ради информисања на српском језику и језицима националних мањина и етничких заједница.

Новине покрајинског значаја за које се обезбеђују средства из буџета су:

1. дневне:
  - "Мађар со", на мађарском језику.
2. недељне:
  - "Хет нап", на мађарском језику;
  - "Хлас људу", на словачком језику;
  - "Либертатеа", на румунском језику;
  - "Руске слово", на русинском језику;
  - "Хрватска ријеч", на хрватском језику.
3. двонедељне:
  - "Пољопривредник", на српском језику;
  - "Тхем", на ромском језику.
4. месечне:
  - "Буњевачке новине", лист буњевачке националне мањине;
  - "Ридне слово", на украјинском језику;
  - "Македонска виделина", на македонском језику.
5. Омладинске и дечје новине:
  - "Кепеш ифјушаг", "Јо пајташ" и "Мезешкалач", на мађарском језику;
  - "Взлет" и "Зорничка", на словачком језику;
  - "Тинерета" и "Букурија копилор", на румунском језику;
  - "Мак" и "Захратка", на русинском језику;
  - "Хрцко" и "Кужиш!", на хрватском језику;
  - "Чхаворренго тхем", на ромском језику;
  - "Соловејко", на украјинском језику;
  - "Тандрчак", лист буњевачке националне мањине;
  - "Невен" и "Мали невен", на српском језику.

Члан 4.

Национални савет националне мањине, за чије информисање се не обезбеђују средства за издавање новина, покрајинском органу управе надлежном за информисање предлага новине за чије издавање је неопходно да се обезбеде средства.

Члан 5.

Средства за издавање новина покрајинског значаја, обезбеђују се у буџету Аутономне Покрајине Војводине издавачима новина покрајинског значаја, на основу следећих критеријума:

- за издавање новина, чији је издавач правно лице над којим су пренета оснивачка права са Скупштине Аутономне Покрајине Војводине, средства се утврђују најмање у висини средстава утврђених у време преузимања оснивачких права националних савета националних мањина;

- за издавање осталих новина покрајинског значаја, средства се утврђују у складу са висином средстава која се обезбеђују за новине истог карактера и исте динамике излагања.

Покрајински орган управе надлежан за информисање, у складу са могућностима буџета АП Војводине, финансијским планом утврђује висину средстава за новине покрајинског значаја.

Члан 6.

Средства из буџета Аутономне Покрајине Војводине усмеравају се издавачима новина покрајинског значаја, на основу уговора о јавном информисању, који покрајински орган управе надлежан за информисање закључује са издавачима новина покрајинског значаја.

Сви издавачи новина покрајинског значаја обавезни су да покрајинском органу управе надлежном за информисање, доставе извештај о пословању, а издавачи новина на језицима националних мањина уз извештај и прибављено мишљење националног савета националне мањине, најкасније до 15. априла текуће године за претходну годину.

Члан 7.

Ступање на снагу ове Одлуке престаје да важи Одлука о критеријумима за обезбеђивање дела средстава из буџета Аутономне Покрајине Војводине за финансирање издавања новина ("Службени лист АПВ", број: 8/03 и 10/04).

Члан 8.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине".

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине

01 Број: 40 - 50/2007
Нови Сад, 10. март 2008. година

Председник
Скупштине АП Војводине,
Бојан Костреш, с.р.

128.

На основу члана 28. став 1. Закона о туризму ("Службени гласник РС", број 45/05) и члана 21. став 1. тачка 2. Статута Аутономне Покрајине Војводине ("Службени лист АПВ", број 17/91),

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине на седници одржаној 10. марта 2008. године, донела је

О Д Л У К У

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О ОСНИВАЊУ ТУРИСТИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ВОЈВОДИНЕ

Члан 1.

У Одлуци о оснивању Туристичке организације Војводине ("Службени лист АПВ", број 18/02) члан 1. мења се и гласи:

"Ради унапређења и развоја туризма у Аутономној Покрајини Војводини, оснива се Туристичка организација Војводине.

Права и обавезе у име оснивача вршиће Скупштина Аутономне Покрајине Војводине".

Члан 2.

У члану 2. став 2. мења се и гласи:

"Туристичка организација Војводине има својство правног лица, са правима, обавезама и одговорностима утврђеним законом, овом Одлуком, Статутом и другим актима".

Члан 3.

У члану 3. став 2. мења се и гласи:

"Седиште Туристичке организације Војводине је у Новом Саду, Булевар Михајла Пупина број 6".

Члан 4.

У члану 4. став 2. алинеја 2. иза речи: "формирању" предлог: "у" замењује се везником: "и".

У члану 4. став 2. алинеја 4. мења се и гласи:

“- обезбеђивање Туристичке информативно-пропагандне делатности, издавачка делатност, огласна и промотивна делатност, наступи на сајмовима туризма у земљи и иностранству, као и едукативни и развојни програми”.

У члану 4. став 2. у алинеји 6. реч: “координација” замењује се речју: “сарадња”.

Члан 5.

У члану 8. став 1. се брише.

У члану 8. став 2. тачка 8. мења се и гласи:

“8.) обавља и друге послове утврђене законом, овом Одлуком, Статутом и другим актима”.

Члан 6.

У члану 10. у ставу 1. бришу се речи: “Туристичке организације Војводине”.

У члану 10. став 2. тачка 9. мења се и гласи:

“9.) обавља и друге послове утврђене законом, овом Одлуком, Статутом и другим актима”.

Члан 7.

У члану 11. став 2. тачка 3. мења се и гласи:

“3.) обавља и друге послове утврђене законом, овом Одлуком, Статутом и другим актима”.

У члану 11. став 3. мења се и гласи:

“О резултатима извршеног надзора, Надзорни одбор једном годишње извештава Управни одбор и Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине”.

Члан 8.

У члану 14. став 1. мења се и гласи:

“Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине даје сагласност на Статут, годишњи програм рада Туристичке организације Војводине, годишње програме туристичке информативно-пропагандне делатности, финансијски план, завршни рачун и акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Туристичкој организацији Војводине”.

У члану 14. став 2. се брише.

Члан 9.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине”.

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине

01 Број: 023-22/2002

Нови Сад, 10. март 2008. година

Председник
Скупштине АП Војводине,
Бојан Костреш, с.р.

129.

На основу члана 10. став 1. тачка 6. и члана 21. став 1. тачка 7. Статута Аутономне Покрајине Војводине (“Службени лист АПВ”, бр.17/91) и члана 4. Закона о јавним службама (“Службени гласник РС”, бр. 42/91, 71/94, 79/05 – др. закон, 81/05 – испр. др. закона и 83/05 – испр. др. закона)

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 10. марта 2008. године, д о н е л а ј е

О Д Л У К У О ОСНИВАЊУ УСТАНОВЕ - ЦЕНТРА ЗА ПРИВРЕДНО- ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ ВОЈВОДИНЕ

Члан 1.

У циљу спровођења едукације и реализације активности у областима привреде, технологије, истраживања и екологије оснива се Установа - Центар за привредно-технолошки развој Војводине (у даљем тексту: Центар).

Права и обавезе у име оснивача врши Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине (у даљем тексту: Оснивач).

Члан 2.

Назив Центра је: Установа - Центар за привредно-технолошки развој Војводине.

Седиште Центра је: на потесу Андреље/Капела, насељено место Баноштор, КО Баноштор.

Члан 3.

Центар је установа са својством правног лица.

На оснивање, рад и организацију Центра примењује се прописи о јавним службама.

Члан 4.

У обављању своје делатности Центар ће обезбеђивати организационе, маркетиншке, административне, финансијске и друге активности, и организовати презентације, саветовања, симпозијуме, семинаре, припреме, одмор и рекреацију, за различите намене и кориснике.

Члан 5.

Делатности Центра су:

- 75120 Уређивање активности друштвених делатности
- 74130 Истраживање тржишта и испитивање јавног мњења
- 74140 Консалтинг и менаџмент послови
- 80420 Образовање одраслих и остало образовање на другом месту непоменуто
- 63300 Делатност путничких агенција и туроператора; помоћ туристима на другом месту непоменуто
- 92622 Остале спортске активности
- 92720 Остале рекреативне активности, на другом месту непоменуте
- 22220 Штампанаје, на другом месту непоменуто
- 55110 Хотели и мотели, с ресторанома
- 55233 Остали смештај за краћи боравак
- 55300 Ресторани
- 55510 Кантине
- 63214 Услуге у друмском саобраћају
- 74402 Остале услуге рекламе и пропаганде

Центар ће обављати и послове спољнотрговинског промета из области услуга а из оквира уписане делатности за коју се оснива.

Члан 6.

Средства за оснивање и почетак рада Центра обезбеђује Оснивач.

Оснивач обезбеђује пословни простор са неопходном опремом.

Средства за оснивање и почетак рада Центра су у државној својини.

Члан 7.

Центар средства за рад обезбеђује из:

- буџета Аутономне Покрајине Војводине,
- пројектног финансирања,
- непосредно од корисника,
- продајом производа и услуга на тржишту,
- донација, прилога и спонзорства домаћих и страних правних и физичких лица, и
- других извора, у складу са законом.

У случају престанка рада Центра, преостала средства припадају Оснивачу.

Средства из става 1. овог члана користе се у складу са законом, овом одлуком, Статутом Центра, Програмом рада и Финансијским планом Центра.

Члан 8.

За своје обавезе у правном промету, Центар одговара целокупном својом имовином.

Члан 9.

Центар је дужан да Оснивачу подноси годишњи извештај о раду и остваривању делатности.

Члан 10.

Оснивач има право да директору и Управном одбору Центра предлаже мере у циљу несметаног функционисања Центра и обављања делатности за које је Центар основан и да тражи подношење других извештаја који се односе на рад и пословање Центра а који нису предвиђени овим актом, и да предузима мере којима се обезбеђују услови за обављање делатности Центра.

Члан 11.

Оснивач даје сагласност на промену назива, седишта, делатности, на статусне промене и завршни рачун Центра.

Члан 12.

Оснивач даје сагласност на Статут, програм рада, финансијски план и Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Центру.

Члан 13.

Органи Центра су:
-директор
-управни одбор
-надзорни одбор.

Члан 14.

Центром руководи директор.
Директор има права и дужности директора привредног друштва.

Члан 15.

Директора именује и разрешава Оснивач, на период од четири године, са могућношћу поновног избора.
услови које мора испуњавати кандидат за директора утврђују се Статутом.

Члан 16.

Директор:
-заступа и представља Центар, у унутрашњем и пословима спољнотрговинског промета
-доноси Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места
-стара се о законитости рада Центра
-одлучује о правима и обавезама запослених у Центру
-организује и руководи радом Центра,
-извршава одлуке Управног одбора Центра, и
-врши и друге послове утврђене законом и Статутом.

Члан 17.

Управни одбор именује и разрешава Оснивач.
Управни одбор има 7 чланова, и то: 5 чланова представника Оснивача и 2 члана из реда запослених Центра.

Мандат чланова Управног одбора је четири године, са могућношћу поновног избора.

Члан 18.

Управни одбор :

- доноси Статут
- доноси финансијски план
- усваја извештај о раду и пословању и завршни рачун
- доноси програм и план рада, на предлог директора Центра
- одлучује о коришћењу средстава, у складу са законом
- доноси одлуке о статусним променама, у складу са законом
- врши и друге послове утврђене законом, овом одлуком и Статутом.

Члан 19.

Надзорни одбор именује и разрешава Оснивач.
Надзорни одбор има 5 чланова, и то: 4 члана представника Оснивача и 1 члана из реда запослених Центра.
Мандат чланова Надзорног одбора је четири године, са могућношћу поновног избора.

Члан 20.

Надзорни орган:

- врши надзор над законитошћу рада
- прегледа извештај о пословању и завршни рачун и друга акта и утврђује да ли су сачињени у складу са законом
- врши и друге послове утврђене Статутом.

О резултатима надзора надзорни одбор обавештава Оснивача.

Члан 21.

За вршиоца дужности директора Центра, до именованја директора Центра, именује се Сава Свирчевић.

Вршилац дужности директора Центра обавља послове и врши овлашћења директора Центра, до именованја директора Центра.

Члан 22.

Ради реализације основних циљева Центра који се односе на реализацију активности у областима привреде, технологије, истраживања и екологије, Центар образује савете и комисије.

Делокруг рада, начин конституисања и улога савета и комисије ближе се одређује Статутом Центра.

Члан 23.

Оснивач ће именовати директора, чланове Управног одбора и Надзорног одбора у року од 30 дана од дана доношења ове одлуке.

Члан 24.

Управни одбор донеће Статут у року од 30 дана од дана именованја Управног одбора.

Члан 25.

Општа акта Центра донеће се у року од 30 дана од дана доношења Статута Центра.

Члан 26.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине".

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине

01 Број: 023-10/07
Нови Сад, 10. март 2008. године

Председник
Скупштине АП Војводине,
Бојан Костреш, с.р.

130.

На основу члана 21. став 1. тачка 2. Статута АП Војводине ("Службени лист АПВ", број 17/91) и члана 21. став 1. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса («Службени гласник РС», број: 25/00, 25/02, 107/05 и 108/05),

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 10. марта 2008. године, донела је

**О Д Л У К У
О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ОДЛУКУ ЈАВНОГ
ПРЕДУЗЕЋА „ВОЈВОДИНАШУМЕ“ ПЕТРОВАРАДИН, О
РАСПОДЕЛИ ДОБИТИ
ЗА 2006. ГОДИНУ**

Члан 1.

Даје се сагласност на Одлуку Јавног предузећа „Војводинашуме“

Петроварадин, о расподели добити за 2006. годину, коју је донео Управни одбор Јавног предузећа „Војводинашуме“ на XX седници одржаној 09. 11. 2007. године.

Члан 2.

Ову одлуку објавити у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине".

Скупштина Аутономне Покрајине Војводине

01 Број : 023-5/07
Нови Сад, 10. март 2008. године

Председник
Скупштине АП Војводине,
Бојан Костреш, с.р.

131.

На основу члана 24. и 25. Одлуке о организацији и начину рада Извршног већа Аутономне Покрајине Војводине ("Службени лист АПВ", број: 10/92, 12/92, 1/95, 3/02, 23/02 и 17/03),

Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 5. марта 2008. године, д о н е л о је

**О Д Л У К У
О ПОКРАЈИНСКОЈ СТИПЕНДИЈИ**

Члан 1.

Ради побољшања административних капацитета покрајинских органа управе, организација и служби Аутономне Покрајине Војводине (у даљем тексту: покрајински орган) и обезбеђивања одговарајуће заступљености припадника националних мањина у њима, установљава се покрајинска стипендија.

Покрајинска стипендија (у даљем тексту: стипендија) додељује се студентима са пребивалиштем на територији Аутономне Покрајине Војводине на начин и у складу са условима и критеријумима који су прописани овом одлуком.

Члан 2.

Средства за стипендирање обезбеђују се у буџету Аутономне Покрајине Војводине.

Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине (у даљем тексту: Извршно веће, давалац стипендије) на основу исказаних потреба покрајинских органа за сваку годину утврђује број студената-стипендиста, врсту факултета и висину износа стипендије.

Члан 3.

Стипендије додељује Комисија за доделу покрајинске стипендије (у даљем тексту: Комисија) коју образује Извршно веће.

Рад Комисије утврдиће се пословником.

Члан 4.

Половина од укупног броја стипендија додељује се студентима припадницима националних мањина утврђених Статутом Аутономне Покрајине Војводине, који се активно служе језиком те националне мањине, а испуњавају услове из члана 5. ове одлуке, с тиме што се једна од ових стипендија гарантује припаднику ромске националне мањине, ако такав кандидат поднесе пријаву на објављени конкурс.

Члан 5.

Стипендија се додељује на основу конкурса који се објављује у средствима јавног информисања.

Конкурс расписује Секретаријат Извршног већа.

Члан 6.

Пријаву на конкурс за доделу стипендије може поднети студент под условом:

1. да је држављанин Републике Србије,
2. да има пребивалиште на територији Војводине на дан ступања на снагу ове одлуке као и на дан подношења пријаве на конкурс,
3. да студира на факултету који је образован, регистрован и акредитован у складу са законом,
4. да је студент треће или наредне године основних студија, односно да је студент треће или четврте године основних академских студија са звањем првог степена академских студија (Bachelor) или студент прве или друге године дипломских академских студија са звањем другог степена дипломских академских студија (Master),
5. да је ослобођено плаћања школарине за школску годину током које подноси пријаву за конкурс,
6. да није поновио ни једну годину студија,
7. да је на претходним годинама студија постигао просечну оцену од најмање 8,50 и
8. да не прима стипендију остварену по другом основу.

Пријава на конкурс се подноси на посебном обрасцу који је саставни део ове одлуке или преко интерактивног електронског обрасца постављеног на интернет страницу Извршног већа.

Члан 7.

Комисија разматра приспеле пријаве и утврђује испуњеност услова из члана 6. ове Одлуке.

Пријава на конкурс студента ромске националности сматра се пуноважном и у случају ако није испуњен услов из тачке 5, 6. и 7. става 1. члана 6. ове одлуке.

Неблаговремене и непотпуне пријаве Комисија одбацује као непуноважне.

Члан 8.

Пуноважне пријаве Комисија оцењује и степенује узимајући у обзир:

1. просечну оцену стечену током образовања;
2. познавање језика који се користе у раду покрајинског органа који је исказао потребу за стипендистом;
3. образложено мишљење покрајинског органа који је исказао потребу за стипендистом;
4. положај образовне установе на званичној ранг листи установа одређеног образовног профила, ако таква постоји.

Члан 9.

Након оцењивања и степеновања кандидата, Комисија утврђује листу за доделу стипендија.

Приликом сачињавања листе за доделу стипендија студентима припадницима националних мањина, Комисија води рачуна о процентуалној заступљености националних мањина у укупном броју становништва Војводине.

Против одлуке Комисије о додели стипендије може се изјавити приговор Извршном већу у року од осам дана од дана пријема одлуке.

Одлука Извршног већа по приговору је коначна.

Члан 10.

Кандидати којима је додељена стипендија потписују уговор о стипендирању са председником Комисије.

Уговором о стипендирању се ближе регулишу међусобна права и обавезе даваоца стипендије и стипендисте.

Члан 11.

Стипендиста има:

1. право да током трајања студија добије месечну новчану накнаду у износу који је утврђен за текућу годину;
2. право и обавезу да за време распуста обави једномесечну обуку у покрајинском органу који је исказао потребу за стипендистом;
3. право и обавезу да након завршених студија обави приправнички стаж у покрајинском органу који је исказао потребу за стипендистом;
4. право и обавезу да након обављеног приправничког стажа заснује радни однос на неодређено време у покрајинском органу који је исказао потребу за стипендистом или у другом покрајинском органу.

Члан 12.

Стипендиста губи права из члана 11. ове одлуке ако:

1. оствари просечну оцену за претходне године студија испод 8,00 или
2. понови годину студија.

Стипендиста припадник ромске националне мањине не губи права из члана 11. ако не оствари прописану просечну оцену од 8,00 за претходну годину студија.

Стипендиста припадник ромске националне мањине губи права из члана 11. ове одлуке, ако два пута понови исту годину студија.

Члан 13.

Стипендиста који је засновао радни однос на неодређено време у покрајинском органу, обавезан је да у њему остане у радном односу најмање онолико времена колико је примао стипендију.

Члан 14.

Стипендиста задржава право из тачке 1. члана 11. ове одлуке најкасније до окончања апсолвентског рока.

Стипендиста губи право из тачке 3. и 4. члана 11. ове одлуке ако не заврши студије у року од годину дана од окончања апсолвентског рока, а добијену стипендију је дужан да врати.

Стипендиста је дужан да врати добијену стипендију ако одбије да обави приправнички стаж, или ако по завршеном приправничком стажу у законском року не положи стручни испит, односно ако својом вољом не заснује радни однос на неодређено време у покрајинском органу.

Члан 15.

Стипендиста је дужан да врати додељену стипендију у целокупном износу у року од годину дана од дана када је наступио неки од услова наведених у ставу 2. и 3. члана 14. ове Одлуке.

Стипендиста може поднети предлог Комисији о промени начина и рока враћања добијене стипендије.

Члан 16.

Стипендиста може поднети предлог Комисији о мировању права и обавеза из стипендирања услед:

1. личних разлога (болест, смрти или болест члана породице, трудноћа, одслужење војног рока);
2. упућивања стипендисте на стручно усавршавање у иностранство.

Члан 17.

Стипендиста који је засновао радни однос на неодређено време, али још није испунио своју обавезу из члана 13. ове одлуке, може поднети предлог Комисији о делимичном или потпуном ослобађању од враћања добијене стипендије.

Приликом разматрања предлога Комисија узима у обзир:

1. образложено мишљење покрајинског органа, код којег је стипендиста засновао радни однос на неодређено време;
2. обим обавезе коју стипендиста није испунио,
3. природу разлога услед којих стипендиста није у могућности да у потпуности испуни своју обавезу (стручно усавршавање, запослење у организацији, установи или предузећу чији је оснивач Аутономна Покрајина Војводина, односно промена радног места).

Члан 18.

О предлозима из члана 15, 16. и 17. одлучује Комисија.

Против одлуке Комисије може се изјавити приговор Извршном већу у року од осам дана од пријема одлуке.

Одлука Извршног већа по приговору је коначна.

Члан 19.

Ступањем на снагу ове Одлуке престаје да важи Одлука о стипендирању студената са територије Аутономне Покрајине Војводине на основним студијама факултета у Републици Србији ("Службени лист АПВ", број: 10/03 и 17/07).

Члан 20.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине".

Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине

Број: 67-00005/2008

Нови Сад, 5. март 2008. године

Потпредседник
Извршног већа
Др Јоци Г. Габор

132.

На основу члана 2. и члана 25. став 1. Одлуке о организацији и начину рада Извршног већа Аутономне Покрајине Војводине (“Службени лист АПВ”, број: 10/92, 12/92, 1/95, 3/02, 23/02 и 17/03),

Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 5. марта 2008. године, д о н е л о је

**ОДЛУКУ О ИЗМЕНИ И ДОПУНИ
ОДЛУКЕ О РАСПОДЕЛИ БУЏЕТСКИХ СРЕДСТАВА
ПОКРАЈИНСКОГ СЕКРЕТАРИЈАТА ЗА ПРОПИСЕ,
УПРАВУ И НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ, ЦРКВАМА
И ВЕРСКИМ ЗАЈЕДНИЦАМА КОЈЕ ДЕЛУЈУ НА
ТЕРИТОРИЈИ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ**

Члан 1.

У Одлуци о расподели буџетских средстава Покрајинског секретаријата за прописе, управу и националне мањине, црквама и верским заједницама које делују на територији Аутономне Покрајине Војводине (“Службени лист АПВ” број 21/07) у члану 4. после речи: “прописима,” речи: “а нарочито:” бришу се и додају се речи: “као и ради пружања финансијске помоћи у поступку враћања имовине црквама и верским заједницама, а нарочито за”.

У истом члану, после алинеје 14 додаје се нова алинеја која гласи:

“- трошкове стручних услуга који су настали у поступку враћања имовине црквама и верским заједницама.”.

Члан 2.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине”.

Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине

Број: 454-00029/2008
Нови Сад, 5. март 2008. године

Потпредседник
Извршног већа
Др Лоди Г. Габор

133.

На основу члана 2. став 1. тачка 3. и члана 25. став 4. Одлуке о организацији и начину рада Извршног већа Аутономне Покрајине Војводине (“Службени лист АПВ”, број: 10/92, 12/92, 1/95, 3/02, 23/02 и 17/03) и члана 8. Одлуке о привременом финансирању Аутономне Покрајине Војводине за период јануар-март 2008. године (“Службени лист АПВ”, број 22/07),

Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 5. марта 2008. године, д о н е л о је

Р Е Ш Е Њ Е

I

Овим Решењем утврђује се Програм распореда и коришћења дела средстава за реализацију пројекта “Едукација у области управљања отпадом у циљу стварања услова за реструктуирање и развој сектора управљања отпадом у Аутономној Покрајини Војводини” и студије “Анализа потенцијала за трговину емисија са гасовима стаклене баште са регионалних депонија”, као и обим средстава за спровођење овог Програма и начин њиховог распоређивања и коришћења.

II

Програм из тачке I чини саставни део овог Решења.

III

Ово Решење објавиће се у “Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине”.

Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине

Број: 401-00608/2008
Нови Сад, 5. март 2008. године

Потпредседник
Извршног већа
Др Лоди Г. Габор

**ПРОГРАМ РАСПОРЕДА И КОРИШЋЕЊА ДЕЛА
СРЕДСТАВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОЈЕКТА «ЕДУКАЦИЈА
У ОБЛАСТИ УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ У ЦИЉУ
СТВАРАЊА УСЛОВА ЗА РЕСТРУКТУИРАЊЕ И РАЗВОЈ
СЕКТОРА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ У АУТОНОМНОЈ
ПОКРАЈИНИ ВОЈВОДИНИ» И СТУДИЈЕ «АНАЛИЗА
ПОТЕНЦИЈАЛА ЗА ТРГОВИНУ ЕМИСИЈА СА ГАСОВИМА
СТАКЛЕНЕ БАШТЕ СА РЕГИОНАЛНИХ ДЕПОНИЈА»**

I

Циљ Програма је подршка општинама Аутономне Покрајине Војводине у формирању савременог система управљања отпадом и изградња регионалних санитарних депонија у складу са стратегијом Владе Републике Србије.

Законом о изменама и допунама Закона о планирању и изградњи, који је ступио на снагу 25. 04. 2006. године, чланом 29. тачка 9а предвиђено је да одобрење за изградњу регионалних депонија издаје Аутономна Покрајина, односно Покрајински секретаријат за архитектуру, урбанизам и градитељство, чиме је превазиђен проблем надлежности, те у складу са Националном стратегијом управљања отпадом са програмом приближавања ЕУ, секретаријат даје финансијску подршку општинама за израду пројектне документације за регионалне депоније и трансфер станице.

Пројекат «Едукација у области управљања отпадом у циљу стварања услова за реструктуирање и развој сектора управљања отпадом у Аутономној Покрајини Војводини» има за циљ стварање услова за реструктуирање и развој сектора управљања отпадом са фокусом на Економски-енергетско ефикасно управљање депонијама (депонијски гасови, отпадне воде) и ефикасно скупљање, сепарација и транспорт отпада (минимизација трошкова сакупљања, ефикасно раздвајање секундарних сировина).

Потписивањем Куото протокола наша земља је стекла услове за трговину емисијама стаклене баште. Придруживањем ЕУ интегративним процесима олакшаће се трговина и могућност добијања повољних кредита за напредне технологије које смањују ефекте стаклене баште, те ће се изразом студије «Анализа потенцијала за трговину емисија са гасовима стаклене баште са регионалних депонија» отворити једна од могућности развијања сектора управљања отпадом.

II

Одлуком о привременом финансирању Аутономне Покрајине Војводине за период јануар-март 2008. године (“Службени лист АПВ”, бр. 22/07) и Финансијским планом примања и издатака Покрајинског секретаријата за архитектуру, урбанизам и градитељство за период јануар-март 2008. године, у оквиру раздела 06 – Покрајински секретаријат за архитектуру, урбанизам и градитељство, функционална класификација 620 – Развој заједнице, економска класификација 424 – Специјализоване услуге, 4249 – Остале специјализоване услуге, предвиђена су средства у износу од 15.000.000,00 динара, извор финансирања 12 04 Примања од отплате датих кредита и продаје финансијске имовине - приходи од приватизације.

Овај Програм садржи распоред и коришћење средстава у износу од 5.782.000,00 динара за:

1. Реализацију пројекта «Едукација у области управљања отпадом у циљу стварања услова за реструктурирање и развој сектора управљања отпадом у Аутономној Покрајини Војводини» и
2. Израду студије «Анализа потенцијала за трговину емисија са гасовима стаклене баште са регионалних депонија».

III

У оквиру реализације Програма, део средстава од прихода из приватизације у износу од 5.782.000,00 динара користиће се за израду следећих пројеката:

Ред.бр.	ИЗНОС СРЕДСТАВА (приход од приватизације)	НАМЕНА СРЕДСТАВА
1.	2.242.000,00	Суфинансирање пројекта «Едукација у области управљања отпадом у циљу стварања услова за реструктурирање и развој сектора управљања отпадом у Аутономној Покрајини Војводини»
2.	3.540.000,00	Финансирање израде студије «Анализа потенцијала за трговину емисија са гасовима стаклене баште са регионалних депонија»
	5.782.000,00	

IV

Исплату средстава за реализацију Програма вршиће Покрајински секретаријат за архитектуру, урбанизам и градитељство.

134.

На основу члана 2. став 1. тачка 3. и члана 25. став 4. Одлуке о организацији и начину рада Извршног већа Аутономне Покрајине Војводине («Службени лист АПВ», број: 10/92, 12/92, 1/95, 3/02, 23/02 и 17/03) и члана 8. Одлуке о привременом финансирању Аутономне Покрајине Војводине за период јануар-март 2008. године («Службени лист АПВ», број 22/07),

Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 5. марта 2008. године, д о н е л о је

РЕШЕЊЕ

I

Овим Решењем утврђује се Програм распореда и коришћења дела средстава за израду пројектно-техничке документације за изградњу инфраструктурних објеката и планова детаљне регулације регионалних депонија на територији Аутономне Покрајине Војводине, као и обим средстава за спровођење овог Програма и начин њиховог распоређивања и коришћења.

II

Програм из тачке I чини саставни део овог Решења.

III

Ово Решење објавиће се у «Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине».

Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине

Број: 401-00669/2008

Нови Сад, 5. март 2008. године

Потпредседник
Извршног већа
Др Лоди Г. Габор

**ПРОГРАМ РАСПОРЕДА И КОРИШЋЕЊА ДЕЛА
СРЕДСТАВА ЗА ИЗРАДУ ПРОЈЕКТНО-ТЕХНИЧКЕ
ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ИНФРАСТРУКТУРНИХ**

ОБЈЕКТА И ПЛАНОВА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ РЕГИОНАЛНИХ ДЕПОНИЈА НА ТЕРИТОРИЈИ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

I

С обзиром на веома тешко стање у комуналној области (недостатак водоводне, путне, канализационе мреже, пречистача отпадних вода и постројења за припрему воде), циљ Програма је подршка секретаријата општинама Аутономне Покрајине Војводине у изради пројектне документације за изградњу инфраструктурних објеката како би могле да конкуришу за добијање подстицајних средстава, која се у буџету Аутономне Покрајине Војводине, буџету Републике Србије и међународним фондовима наменски издвајају за изградњу ових објеката.

Законом о изменама и допунама закона о планирању и изградњи, који је ступио на снагу 25.04.2006. године, чланом 29. тачка 9а предвиђено је да одобрење за изградњу регионалних депонија издаје аутономна покрајина, односно Покрајински секретаријат за архитектуру, урбанизам и градитељство, чиме је превазиђен проблем надлежности, те у складу са Националном стратегијом управљања отпадом са програмом приближавања ЕУ, секретаријат даје финансијску подршку општинама за израду пројектне документације за регионалне депоније и трансфер станице.

II

Одлуком о привременом финансирању Аутономне Покрајине Војводине за период јануар-март 2008. године («Службени лист АПВ», бр. 22/07) и Финансијским планом примања и издатака Покрајинског секретаријата за архитектуру, урбанизам и градитељство за период јануар-март 2008. године, у оквиру раздела 06 – Покрајински секретаријат за архитектуру, урбанизам и градитељство, функционална класификација 620 – Развој заједнице, економска класификација 463 - Трансфери осталим нивоима власти, 4632 - Капитални трансфери осталим нивоима власти, предвиђена су средства у износу од 50.000.000,00 динара, извор финансирања 12 04 Примања од отплате датих кредита и продаје финансијске имовине - приходи од приватизације.

Овај Програм садржи распоред и коришћење средстава у износу од 24.499.500,00 динара за:

1. Израду пројектно-техничке документације за изградњу инфраструктурних објеката на територији Аутономне Покрајине Војводине.
2. Израду планова детаљне регулације регионалних депонија на територији Аутономне Покрајине Војводине.

III

У оквиру реализације Програма, део средстава од прихода из приватизације у износу од 24.499.500,00 динара користиће се за

подршку следећих општина Аутономне Покрајине Војводине у изради пројектно-техничке документације за изградњу инфраструктурних објеката и планова детаљне регулације регионалних депонија:

Ред.бр.	НАЗИВ ОПШТИНЕ	ИЗНОС СРЕДСТАВА (приход од приватизације)	НАМЕНА СРЕДСТАВА
1.	Кањижа	1.038.400,00	Финансирање трошкова израде идејног пројекта канализације са пречистачем отпадних вода у месној заједници Велебит
2.	Кањижа	1.427.800,00	Финансирање трошкова израде главног пројекта канализације са пречистачем отпадних вода у месној заједници Велебит
3.	Вршац	1.233.100,00	Финансирање трошкова израде идејног пројекта канализације и пречистача отпадних вода у месној заједници Куштиљ
4.	Вршац	1.557.600,00	Финансирање трошкова израде главног пројекта канализације и пречистача отпадних вода у месној заједници Куштиљ
5.	Кикинда	2.596.000,00	Финансирање трошкова израде идејног пројекта канализације и пречистача отпадних вода у месној заједници Банатска Топола
6.	Кикинда	2.832.000,00	Финансирање трошкова израде идејног пројекта канализације и пречистача отпадних вода у месној заједници Башаид
7.	Ковачица	3.009.000,00	Финансирање трошкова израде главног пројекта канализације и уређаја за пречишћавање отпадних вода у месној заједници Ковачица
8.	Сомбор	2.832.000,00	Финансирање трошкова израде идејног пројекта канализације и пречистача отпадних вода у месној заједници Бачки Моноштор
9.	Опово	2.500.000,00	Финансирање трошкова израде пројекта локалног пута Опово – Дебељача
10.	Суботица	2.973.600,00	Финансирање трошкова израде Плана детаљне регулације и извештаја о стратешкој процени утицаја плана регионалне депоније за општине Суботица, Сента, Кањижа, Чока, Мали Иђош и Бачка Топола на животну средину
11.	Инђија	2.500.000,00	Финансирање трошкова израде Плана детаљне регулације регионалне депоније за општине Инђија, Стара Пазова, Рума, Шид, Ириг, Сремски Карловци и Пећинци
УКУПНО:		24.499.500,00	

IV

Исплату средстава за реализацију Програма вршиће Покрајински секретаријат за архитектуру, урбанизам и градитељство.

135.

На основу члана 2. тачка 13. и члана 25. став 4. Одлуке о организацији и начину рада Извршног већа Аутономне Покрајине Војводине ("Службени лист АПВ", број: 10/92, 12/92, 1/95, 3/02, 23/02 и 17/03) и члана 8. Одлуке о привременом финансирању Аутономне Покрајине Војводине за период јануар – март 2008. године ("Службени лист АПВ", број: 22/07),

Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 5. марта 2008. године, донело је

РЕШЕЊЕ

I

Овим Решењем утврђује се Програм подршке развоја пољопривреде Аутономне Покрајине Војводине, за период јануар – март 2008. године, обим средстава за спровођење овог Програма, као и начин њиховог расподељивања и коришћења.

II

Програм из тачке I овог Решења, чини његов саставни део.

III

Ово Решење објавиће се у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине".

Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине

Број: 320-00003/2008
Нови Сад, 5. март 2008. године

Потпредседник
Извршног већа
Др Луди Г. Габор

**ПРОГРАМ
ПОДРШКЕ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ АУТОНОМНЕ
ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ ЗА ПЕРИОД ЈАНУАР-МАРТ
2008. ГОДИНУ**

I

Средства намењена за Програм подршке развоја пољопривреде

де Аутономне Покрајине Војводине за период јануар-март 2008. годину, планирана су Одлуком о привременом финансирању Аутономне Покрајине Војводине за период јануар – март 2008. године (“Службени лист АПВ”, број: 22/07), у укупном износу од 10.000.000,00 динара, и то: из извора финансирања 01 00 - Приходи из буџета у износу од 2.808.468,00 динара, и извора финансирања 12 04 – Примања од отплате датих кредита и продаје финансијске имовине – приходи од приватизације у износу од 7.191.532,00 динара.

II

У циљу подршке развоја пољопривреде у 2008. години, у првој фази рада, суфинансираће се Програм за опремање централне лабораторије за анализу млека у АП Војводини у укупном износу од 10.000.000,00 динара. У тој вредности би се купио апарат и пратећа опрема за хемијску и цитолошку анализу 18.000 узорака крављег, овчијег и козијег млека месечно, односно 200 узорака на сат.

III

Делатност централне лабораторије је:

1. Хемијска, цитолошка и микробиолошка анализа сировог млека;
2. Хемијска анализа термички обрађеног млека и млечних производа.

Методе које се користе морају да испуњавају захтеве Међународних стандарда (IDF – International Dairy Federation).

Анализе би се вршиле за потребе:

- а) Селекцијске службе у сточарству за територију АП Војводине;
- б) Млекара;
- в) Произвођача крављег, овчијег и козијег млека;
- г) Пољопривредне инспекцијске службе у складу са важећим законским прописима и правилницима.

Истраживања већег броја аутора показују да је генетски тренд млечности бикова и крава у контролисаном делу популације АП Војводине (45.164 од укупно 114.000 грла у 2006. години), знатно нижи од теориски могућег и оствареног тренда у великом броју земаља. Поред тога, просечна производња млека по крави у контролисаном делу популације је износила 5.323кг, што је више за око 1.700кг млека од грла која нису била под контролом продуктивности.

Претходних година се мало пажње посвећивало квалитету млека. Код нас се квалитет млека мери на два начина. Први је у Основним службама за селекцију стоке (пољопривредна предузећа и земљорадничке задруге), које су врло често опремљене старим и небаждареним апаратима само за мерење процента млечне масти. Други начин мерења је у млекарама, где велики системи имају савремене апарате, али циљ ових мерења није генетско побољшање, односно повећање производње млека по грлу, већ искључиво одређивање цене сировог млека.

Побољшање контроле продуктивности се може остварити на више начина. Низ показатеља, а водећи рачуна о регионима у Србији, указује да су две акредитоване централне лабораторије за испитивање млека, једна у Војводини, а друга у централној Србији најбоље решење. На тај начин се ради у већини земаља ЕУ, које имају више акредитованих централних лабораторија, најчешће по једна за сваки геополитички регион и једну референтну лабораторију за целу државу, која обавља и послове суперконтроле млека.

У области говедарске производње, као дела сточарске производње у целини, европске интеграције подразумевају чланство у две организације и то ICAR (International Committee for Animal Recording) и INTERBULL (International Bull Evaluation Service). Да би постали пуноправни чланови ICAR-а и INTERBULL-а, по-

требно је да испунимо низ стандарда, који подразумевају тачну контролу продуктивности.

Селекцијска служба у говедарству, овчарству и козарству може несметано да користи услуге централне лабораторије уз поштовање важећих закона. У исто време, услуге централне лабораторије се у потпуности уклапају у законе о сточарству, како земаља ЕУ, тако и оних које се припремају за пријем у чланство.

Досадашња улагања државе у селекцију кроз мере у напређење сточарства су двоструко мања од реално потребних, тако да су ефекти у погледу унапређења генетског потенцијала скромни, али минималним повећањем средстава и функционисањем централне лабораторије ће се постићи знатно већи ефекат.

Поред наведених чињеница које су уско везане за рад селекцијске службе и унапређење производње млека, оваква лабораторија може да допринесе формирању реалне цене сировог млека, контролисањем свих параметара на основу којих се врши обрачун, а што је интерес и на чему инсистирају сви произвођачи млека. Независност ове лабораторије је гаранција објективности и произвођачима и млекарама, а подаци о контроли за сваког произвођача млека би били доступни јавности путем интернета.

Циљ централне лабораторије у првој фази рада је:

1. Повећање генетског потенцијала говеда, оваца и коза у Војводини;
2. Усаглашавање са међународним стандардима у селекцији стоке и производњи млека и млечних производа;
3. Услуга произвођачима у циљу побољшања продуктивности стада, која се не може постићи без тачних мерења;
4. Крајњи циљ функционисања лабораторије је повећање профитабилности производње млека у Војводини.

У другој фази рада, уколико буде постојао интерес Државе, лабораторија може прераси у акредитовану лабораторију за одређивање цене млека, чиме би се спречио монополски положај Млекара, што је функција и свих централних лабораторија у ЕУ и окружењу.

Локација: На Департману за сточарство Пољопривредног факултета у Новом Саду, постоје предуслови за формирање централне лабораторије. Департман располаже са неопходним лабораторијским и канцеларијским простором и делом опреме за испитивање млека.

Оправданост инвестиција: Формирање лабораторија је од шестеруког значаја за Војводину и стање сточарства у њој, што се огледа кроз:

- Повећање тачности мерења, успеха селекције, а тиме значајно подизање продуктивности целе популације говеда, оваца и коза;
- Могућност повећања броја грла говеда, оваца и коза под контролом продуктивности;
- Укључивање у систем контроле продуктивности по ICAR-у који се примењује у земљама ЕУ;
- Реално је очекивати годишње повећање за 2% у производњи млека високог квалитета, који би резултовао значајним економским ефектом свих чинилаца у ланцу производње млека, од произвођача до државе;
- Економске калкулације показују да би оваква организација контроле продуктивности произвођачима на нивоу државе, годишње кроз повећану количину висококвалитетног млека, донела добит од 670 милиона динара.

Једна од најзначајнијих чињеница, која говори у прилог формирању лабораторија је та, да ће доношењем новог закона о сточарству, који ће бити усклађен са законима земаља чланица ЕУ бити обавезно формирање централне лабораторије за контролу млека.

Послове из тачке III извршиће Пољопривредни факултет у Новом Саду – Департамент за сточарство.

Начин коришћења средстава регулисаће се уговором између Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство и Пољопривредног факултета у Новом Саду.

136.

На основу члана 2. тачка 14. и члана 25. став 4. Одлуке о организацији и начину рада Извршног већа Аутономне Покрајине Војводине ("Службени лист АПВ", број: 10/92, 12/92, 1/95, 3/02, 23/02 и 17/03) и члана 27. став 1. тачка 4. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса ("Службени гласник РС", број: 25/00, 25/02, 107/05, 108/05-испр. и 123/07-др.закон),

Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 5. марта 2008. године, д о н е л о је

РЕШЕЊЕ

I

Даје се сагласност на Одлуку о преносу права коришћења да лековода од 20 kV, за снабдевање електричном енергијом црпне станице "Лабудњача", на траси од насеља Вајска до трафо станице "Лабудњача", дужине 5985 метара, на ЈП ЕПС "Електровојводина" Нови Сад – Електродистрибуцију Сомбор, коју је Управни одбор ЈВП "Воде Војводине" Нови Сад, донео на XXXVIII седници одржаној 12. 11. 2007. године.

II

Ово Решење објавиће се у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине".

Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине

Број: 023-00016/2008
Нови Сад, 5. март 2008. године

Потпредседник
Извршног већа
Др Лоди Г. Габор

137.

На основу члана 12. став 1. тачка 4. и члана 13. став 1. тачка 9. Закона о утврђивању одређених надлежности аутономне покрајине ("Службени гласник РС", број 6/2002) и члана 22., 51. став 1. и 52. став 1. Одлуке о покрајинској управи ("Службени лист АП Војводине", број 21/2002 – пречишћен текст), покрајински секретар за образовање и културу, донео је

ПРАВИЛНИК

о наставном програму ХРВАТСКИ ЈЕЗИК (обавезан наставни предмет) за осми разред основног образовања и васпитања и за други, трећи и четврти разред гимназије и ХРВАТСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ (изборни наставни предмет) за осми разред основног образовања и васпитања и други, трећи и четврти разред гимназије

Члан 1.

Овим правилником утврђује се наставни програм: Хрватски језик (обавезан наставни програм) за осми разред основног образовања и васпитања и за други, трећи и четврти разред гимназије и Хрватски језик са елементима националне културе (изборни наставни предмет) за осми разред основног образовања и васпитања и за други, трећи и четврти разред гимназије.

Програми из става 1. овог члана саставни су део овог правилника.

Члан 2.

Програми из члана 1. овог правилника примењиваће се од школске 2008/2009. године.

Члан 3.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине".

Покрајински секретаријат за образовање и културу

Број: 106-61-00020/2008-01
У Новом Саду, 07. март 2008. године

Покрајински секретар
Др Јегеш Золтан

HRVATSKI JEZIK**Cilj i zadaci:**

- stjecanje svijesti o potrebi upoznavanja, učenja i njegovanja hrvatskoga jezika
- razvijanje jezične i književne sposobnosti
- stjecanje ljubavi za hrvatski jezik i književnost te spoznaje o biti i posebnim značajkama hrvatskoga jezika kao sredstva priopćavanja i umjetničkog izražavanja
- razvijati kulturu čitanja književnih i neknjiževnih tekstova, kulturu slušanja i gledanja
- osposobljavanje učenike za uporabu hrvatskoga standardnoga jezika u svim tekstovnim vrstama, funkcionalnim stilovima i sredstvima priopćavanja
- usvajanje znanja o hrvatskom jeziku kao sredstvu komunikacije

OSMI RAZRED

(4 sata tjedno, 140 sati godišnje)

Opreativni zadatci:

Učenici trebaju:

- biti osposobljeni za samostalno čitanje, razumijevanje i tumačenje književnih tekstova
- biti osposobljeni za jezično izražavanje i stvaranje
- spoznati povijest hrvatskoga jezika od prvih pisanih spomenika i njegovu ulogu u razvoju i njegovu ulogu u održanju nacionalne samobitnosti
- razvijati svijet o pripadnosti hrvatskoj nacionalnoj zajednici
- usvojiti naviku aktivnog slušanja i razvijati opću kulturu govorenja
- steći sposobnost pisanja svih vrsta tekstova na temelju pravopisnih normi
- steći sposobnost samostalnog čitanja, tumačenja i vrednovanja književnih djela
- razvijati umijeće svrhovite uporabe Interneta u nastavi hrvatskoga jezika

*SADRŽAJI PROGRAMA***HRVATSKI JEZIK**

TEME:

1. Nastajanje riječi

Ključni pojmovi: proširivanje značenja, posuđivanje riječi, tvorenje riječi.

2. Podrijetlo riječi

Ključni pojmovi: podrijetlo riječi, književne riječi, dijalektne riječi.

3. Riječi jednaka oblika, a različita značenja

Ključni pojmovi: istozvučnice, istopisnice, istoobličnice.

4. Frazemi

Ključni pojmovi: frazem.

5. Glasovi

Ključni pojmovi: glas, otvornici, zatvornici, zvučni i bezvučni glasovi.

6. Glasovne promjene

Ključni pojmovi: glasovna promjena u govorenju i pisanju.

7. Riječi u kojima se smjenjuju glasovi

ije/je/e/i

Ključni pojmovi: dvoglasnik ie, staroslavenski glas jat, kratki i dugi jat, pisani i govoreni oblik riječi.

8. Zamjenjivanje zavisnih rečenica

glagolskim priložima

Ključni pojmovi: glagolski prilozi; zamjenjivanje zavisnih rečenica glagolskim priložima.

9. Izricanje istovremenosti i prijevremenosti u složenoj rečenici

Ključni pojmovi: istovremenost i prijevremenost.

10. Izricanje pogodbe, mogućnosti i želje

sločnim rečenicama

Ključni pojmovi: izricanje pogodbe, mogućnosti i želje.

11. Višestruko složena rečenica

Ključni pojmovi: višestruko složena rečenica.

12. Osnovna obilježja hrvatskih narječja

Ključni pojmovi: hrvatska narječja, štokavsko narječje i hrvatski književni jezik, hrvatski standardni jezik.

13. Zavičajni govor i narječje prema

književnome jeziku

Ključni pojmovi: zavičajni govor i hrvatski književni jezik.

14. Pisanje višechlanih imena

Ključni pojmovi: pisanje velikoga slova u višechlanim imenima.

15. Povijest hrvatskoga jezika od 20. stoljeća

Ključni pojmovi: Novosadski dogovor, Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskoga jezika.

Tijekom školske godine predvedene su tri pismene provjere usvojenosti gradiva.

JEZIČNO IZRAŽAVANJE

TEME:

1. Različitost stilova

Ključni pojmovi: stil, vrste stilova.

.2. Razgovorni stil

Ključni pojmovi: razgovorni stil, posuđenice, žargonizmi, dijalektizmi, lokalizmi.

3. Rasprava

Ključni pojmovi: raspravljanje, rasprava (diskusija), dokazivanje (argumentiranje), dokaz (argument).

4. Problemski članak

Ključni pojmovi: problemski članak, kritika, suprotstavljanje mišljenja.

5. Novinarski stil

Ključni pojmovi: novinarski stil, objektivni pristup, sažetost, aktualnost, intervju.

.6. Administrativno-poslovni stil

Ključni pojmovi: administrativno-poslovni stil, administrativni obrasci, zapisnik, zahtjev, prijava.

7. Životopis

Ključni pojmovi: životopis, molba, dopis.

8. Osvrt ili prikaz

Ključni pojmovi: osvrt ili prikaz.

9. Pismo

Ključni pojmovi: osobno i otvoreno pismo.

10. Red riječi u rečenici

Ključni pojmovi: red riječi u rečenici, stilski neobilježen red riječi, stilski obilježen red riječi.

11. Sličnosti i razlike među riječima

Ključni pojmovi: istozvučnice, istopisnice i istoobličnice.

12. Slušanje i čitanje, govorenje i pisanje dijalektnih tekstova

Ključni pojmovi: standardni jezik, zavičajni govor, materinski jezik, manjinski jezik.

13. Pisanje - poštivanje pravopisne norme

Ključni pojmovi: veliko slovo, rečenični i pravopisni znakovi, pisanje riječi s glasovima č,ć,đ,đ,ije,je, pisanje najčešćih kratica (prema popisu).

Tijekom školske godine predviđene se 3 školske zadaće s ispravicima.

KNJIŽEVNOST

TEME:

1. Pristup temi u književnom djelu: humor, ironija, satira

Ključni pojmovi: humor, ironija, satira.

2. Putopis

Ključni pojmovi: putopis, opis putovanja, asocijacija.

3. Novela

Ključni pojmovi: novela, psihološko i emotivno prikazivanje lika.

4. Moderna bajka

Ključni pojmovi: klasićna bajka, moderna bajka.

5. Ep

Ključni pojmovi: ep, epski junak, pjevanje.

6. Stilska izražajna sredstva: simbol, alegorija

Ključni pojmovi: simbol, alegorija.

7. Kompozicija lirske pjesme

Ključni pojmovi: suodnos teme i motiva, pjesma u prozi.

8. Ritam u lirskoj pjesmi

Ključni pojmovi: elipsa, inverzija, opkoračenje, stanka, prebacivanje.

9. Dramske vrste

Ključni pojmovi: monodrama, protagonist, antagonist, unutarnji monolog.

10. Književnost - umjetnost riječi

Ključni pojmovi: pisac i pripovjedač, lirski subjekt.

11. Književna baština

Ključni pojmovi: Marko Marulić - otac hrvatske književnosti; stari pisci hrvatski prema načelu zavičajnosti.

Tijekom školske godine predvedene su dvije pismene provjere usvojenosti gradiva.

MEDIJSKA KULTURA

TEME

1. Scenarij, knjiga snimanja

Ključni pojmovi: scenarij, knjiga snimanja, redatelj.

2. Dokumentarni film

Ključni pojmovi: dokumentarni film: obilježja i vrste dokumentarnoga filma.

3. Zagrebačka škola crtanoga filma

Ključni pojmovi: Zagrebačka škola crtanoga filma.

4. U potrazi za knjigom

Ključni pojmovi: kataloško i računalno pretraživanje..

IZBORNI SADRŽAJI

Popridjevljeni glagolski prilozci

Tvorba riječi - osnovni pojmovi i tvorbeni načini

Tvorenje novih riječi prijenosom značenja

Tvorenje novih riječi preobrazbom

Novotvorenice

Riječi iz stranih jezika

Ne mogu se sve strane riječi prevesti na hrvatski. Ili ipak mogu?

Obilježen red riječi i govorna sredstva

Priložne oznake uzroka i namjere

Uzročna i namjerna rečenica

Sličnosti i razlike između rečenica s veznicima da i kako

Najvažnije gramatike, pravopisi, rječnici i časopisi;

filološke škole

Štokavsko, kajkavsko i čakavsko narječje

Proučavanje govora materinskoga narječja i dijalekta

Književnoumjetnički stil

Znanstveni stil

Popularno-znanstveni stil

Vrste intervjua

Moj prvi intervju

Humorističko pripovijedanje

Pisanje putopisa

Pisanje scenarija i knjige snimanja

Osvrt (esej)

Nacionalni i umjetnički epovi

Stari pisci hrvatski prema načelu zavičajnosti

Povijest filma

Filmski trik

Filmska montaža

Popis lektire:

(izabrati 9 djela, obvezatna prva tri)

1. Dinko Šimunović: Alkar

2. Slavko Kolar: Breza

3. Dragutin Tadijanović: Srebrne svirale

4. Ernest Hemingway: Starac i more

5. August Šenoa: Prosjak Luka ili Branka

6. Dnevnik Ane Frank

7. Ephraim Kishon: Kod kuće je najgore

8. Višnja Stahuljak: Don od Tromede ili Zlatna vuga

9. Marija Jurić Zagorka: Kći Lotrščaka

10. Sunčana Škrinjarić: Ulica predaka

11. Đuro Sudeta: Mor
12. William Shakespeare: Romeo i Julija
13. Pero Budak: Mečava
14. Silvija Šesto: Debela ili Vanda
15. Sanja Pilić: O mamama sve najbolje
16. Karl Bruckner: Sadako hoće živjeti
17. Goran Tribuson: Legija stranaca ili Rani dani ili Ne dao Bog većeg zla
18. Antoine de Saint Exupery: Mali princ
19. Richard Bach: Galeb Jonathan Livingston
20. Miloš Crnjanski: Seobe
21. Branislav Nušić: Sumnjivo lice
22. Alojzije Stantić: Kruv naš svagdanji

Popis filmova:

U prvom su planu dokumentarni filmovi:

1. Što je film: Filmska montaža
2. Zagrebačka škola crtanoga filma (Bourek, Grgić, Vukotić, Dovniković i dr.)
3. R. Sremec: Zelena ljubav
4. I. Škrabalo: Slamarke divojke
5. Z. Tadić: Druge
6. A. Babaja: Breza, Romeo i Julija
7. R. Benigni: Život je lijep

NAČINI OSTVARIVANJA PROGRAMA

Jezik je jedan od najopsežnijih predmeta, a ujedno i osnovno sredstvo sporazumijevanja pa je stoga vrlo bitno ovladavanje ovim predmetom kako bi se što uspješnije ovladalo svim nastavnim predmetima.

Predmet se ostvaruje u nastavnim područjima: hrvatskom jeziku, književnosti i jezičnom izražavanju.

Sadržaji i zadaće svih nastavnih područja međusobno se prožimaju i dopunjuju prema načelu unutarpredmetnog povezivanja, a prema načelu međupredmetnog povezivanja povezuju se s ostalim nastavnim predmetima.

HRVATSKI JEZIK

U nastavnom području hrvatski jezik poučavaju se sadržaji rječnika, gramatike, pravopisa i pravogovora. Učenici se osposobljavaju za samostalnu uporabu glasovnoga i pisanoga sustava hrvatskoga jezika. Učeći gramatiku učenici razvijaju sposobnost apstraktnog mišljenja i logičkog zaključivanja. Uvježbavajući pravilno pisanje, razvijaju osjećaj za točnost i urednost.

KNJIŽEVNOST

U nastavnome području književnost razvijaju se literarne i jezične sposobnosti. Učenici sudjeluju u školskim interpretacijama reprezentativnih književnih tekstova različitih vrsta i tema. Razvijaju osjetljivost za književnu riječ, za njezine vrijednosti u životu čovjeka i za trajne ljudske vrijednosti. Za samostalan rad kod kuće preporučuje se razvijanje učenikova stvaralaštva u jezičnome izražavanju.

Učenici se osposobljavaju za samostalno čitanje književne lektire, za prosudbu i vrjednovanje pročitanih djela. U nastavi se treba koristiti različitim metodama rada, primjerice: metodom čitanja, metodom razgovora, metodom pisanja, metodom samostalnog rada na tekstu ili inserta, metodom obrade teme iz različitih perspektiva, metodom pisanja sastavaka na temelju zadanih pojmova...

JEZIČNO IZRAŽAVANJE

Temeljna je zadaća jezičnog izražavanja razvijati učenikovu komunikacijsku sposobnost u svim funkcionalnim stilovima, učenikove jezične sposobnosti u govorenju i pisanju te njegovo jezično stvaralaštvo. Nastava jezičnog izražavanja upućuje učenika na kvalitetnu komunikaciju, u kojoj će poštivati pravila kulturnog razgovora, te mu omogućuje spoznaju da je sloboda govora osnovno ljudsko pravo svake osobe. Učenike treba osposobiti u područjima govorenja, slušanja, čitanja i pisanja. Nastava izražavanja uglavnom se obrađuje u sklopu sadržaja nastave jezika i književnosti. Tako se ostvaruje korelacija unutar svih nastavnih područja unutar predmet

U izvedbi nastavnik rabi različite metode i oblike rada, kao što su: analiza ključnih pojmova, činkvine (sažimanje), komparativna tablica, metoda pisanja „za sebe“, oluja mozgov, poučavanje u koracima, čitanje sa zadatkom bilježenja citata, pisanje dvostrukog dnevnika, rad u skupinama na ispravljanju jezičnih pogrešaka, semantička mapa (grozd), „T“ tablica, recipročno učenje, obilazak galerije, stvaralačka diskusija, vrijednosna os i dr.

HRVATSKI JEZIK S ELEMENTIMA NACIONALNE KULTURE

Cilj i zadatci:

Cilj nastave hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture je:

- pravilna uporaba hrvatskog standardnog jezika u okviru predviđenih sadržaja te upoznavanje elementa hrvatske kulture
- razvijanje višejezičnosti i interkulturalnosti
- primjena stečenih znanja iz područja elemenata nacionalne kulture i uporaba istog kroz umjetničko izražavanje, debate i vizualne prezentacije događaja
- razumijevanje i međuovisnost društva i kulture zavičaja.
- uočavanje specifičnosti hrvatskog jezika i jezika okoline.

- osposobljavanje za samostalno učenje i istraživanje
- osposobljavanje za kritičku uporabu informacija radi uočavanja sličnosti i razlika: jezika, religije i kulture.

OSMI RAZRED

(70 sati godišnje, 2 sata tjedno)

Operativni zadatci:

- uspoređivanje govornih vrijednosti hrvatskoga jezika s vrijednostima jezika okoline
- proširivanje znanja o kulturi vojvođanskih Hrvata
- njegovanje osjećaja za različite vrijednosti u vlastitoj i drugim kulturama
- upoznati osnovne promjene svakodnevnog života
- oplemenjivanje i bogaćenje mašte, upućivanje u simboličke forme i njegovanje osobnog izraza i komunikativnosti učenika
- spoznati važnost interkulturalnog dijaloga
- spoznati raznolikost kulturnih utjecaja na razvoj vlastite kulture
- aktivno sudjelovanje u društvenom životu okoline na temelju stečenog

SADRŽAJI PROGRAMA

1. Hrvatski jezik

Gramatika

Naglasak, vrste i mjesto naglaska u riječi

Osnovne značajke lokalnog govora

Narječja hrvatskog jezika

Pravogovor i pravopis:

- pisanje kratica
- izgovor i pisanje stranih imena
- izgovor i pisanje riječi iz drugih jezika
- usustavljivanje pravopisnog gradiva

2. Jezično izražavanje

Govorenje:

- opisivanje
- intervju

Čitanje:

- interpretativno čitanje
- analitičko čitanje
- čitanje tekstova različitim stilovima

Pisanje:

- pisanje zahtjeva, zamolbe, prijave
- pisanje zapisnika

3. Književnost

Školska lektira:

Dobriša Cesarić, Vočka poslije kiše

Ivan Gundulić, himna slobodi

Marija Jurić Zagorka, Kći Lotrščaka (ulomak)

Slavko Kolar, Breza (ulomak)

Silvije Strahimir Kranjčević, Moj dom

Antun Gustav Matoš, Notturmo

Vesna Parun, Ti koja imaš nevinije ruke

Antun Branko Šimić, Opomena

Domaća lektira:

Alojzije Stantić, Krug naš svagdanji (ulomci po izboru)

„Dužijanca“, Lazo Vojnić Hajduk, dr. Andrija Kopilović, Alojzije Stantić (ulomci po izboru)

4. Elementi nacionalne kulture

Glazba:

- glazba religijske tematike (božićne, uskršnje, korizmene)
- klasici hrvatske glazbe, Vatroslav Lisinski, dr. Josip Andrić – opera „Dužijanca“

Filmska umjetnost:

- „Blagajnica hoće ići na more“

„Tu“

Povijest:

- Hrvati i stvaranje zajednice SHS
- Značaj braće Radić za povijest
- Stradanje slavenskih naroda u II. svetskom ratu

Geografija:

- Društvena obilježja Hrvatske (stanovništvo, naselja i gospodarstvo) po županijama
- Kraj u kojem je škola

Blagdani:

- vjerski: Sv. Nikola, Oce, Materice, Božić, Uskrs, Duhovi (izlaganje, čitanje, razgovor, priredbe)
- blagdani hrvatske nacionalne zajednice: Sv. Josip, rođenje bana Josipa Jelačića, Osnutak HNV, rođenje biskupa Ivana Antunovića
- Hrvati u dijaspori – običaji, blagdani, svjetski kongres

Običaji

- svadbeni

Kulturne manifestacije u zajednici:

- praćenje događaja putem neposrednog učešća

Narodne rukotvorine:

- slamarstvo
- šling, vez,

NAČINI OSTVARIVANJA PROGRAMA

Metode izvođenja nastave:

- interaktivna, nastavnik-učenik
- radioničarska
- ambijentalna
- kooperativno učenje u skupinama učenika
- iskustveno učenje primjenjeno u saznajnim i socijalnim situacijama
- razne forme učenja putem otkrića i rješavanja problema
- integrativni pristup različitim područjima u sklopu kulture

Aktivnosti nastavnika:

- Organizira nastavni proces (planira metode rada, sredstva, planira sadržaj)
- Realizira nastavni proces (stvara prilike za učenje, prezentira sadržaje, vodi ciljani razgovor, omogućuje primjenu stečenih vještina)
- Motivira učenika, podržava i razvija njihova interesovanja
- Prati efekte vlastitog rada
- Unapređuje vlastiti rad
- Sudjeluje u kulturnim događajima okoline s učenicima

Aktivnosti učenika:

- Aktivni promatrači
- Aktivni slušatelji
- Aktivni sudionici u komunikaciji
- Partneri - suradnja s odraslima i vršnjacima, uzimaju u obzir i tuđe mišljenje
- Organizatori - učenje i angažman u zajednici

**PROGRAM OBRAZOVANJA ZA II. RAZRED GIMNAZIJE
HRVATSKI JEZIK**

Cilj i zadatci:

- usvajanje znanja o hrvatskom jeziku kao sredstvu komunikacije
- osposobljavanje za samostalno čitanje, razumijevanje i tumačenje književnih tekstova
- osposobljavanje za jezično izražavanje i stvaranje
- spoznavanje sustava hrvatskoga standardnoga jezika na morfološkoj razini
- razvijanje svijesti o pripadnosti hrvatskoj nacionalnoj zajednici
- interpretiranje reprezentativnih književna djela književnosti humanizma i renesanse, baroka, klasicizma, prosvjetiteljstva i romantizma
- primjenjivanje korelativnog povezivanje hrvatskoga jezika i književnosti s drugim jezicima i književnostima, umjetnostima i društveno-humanističkim znanostima, kulturnim i znanstvenim ustanovama, s javnim medijima i aktualnom društvenom stvarnošću
- razvijanje umijeća svrhovite uporabe interneta u nastavi hrvatskoga jezika
- razvijanje svijesti o potrebi upoznavanja, učenja i njegovanja hrvatskoga jezika
- razvijanje ljubavi za hrvatski jezik i književnost te spoznaje o biti i posebnim značajkama hrvatskoga jezika kao sredstva priopćavanja i umjetničkog izražavanja
- razvijanje jezične i književne sposobnosti
- razvijanje kulture čitanja književnih i neknjiževnih tekstova, kulture slušanja i gledanja

DRUGI RAZRED

(4 sata tjedno, 144 sati godišnje)

Operativni zadatci:

Učenici trebaju:

- upoznati povijest hrvatskoga jezika od prvih pisanih spomenika
- usvajati naviku aktivnog slušanja
- razvijati opću kulturu govorenja
- znati pisati sve vrste tekstova na temelju pravopisnih normi
- osposobiti se za samostalnog čitanja, tumačenja i vrednovanja književnih djela
- istražiti osnovne značajke književnih rodova i vrsta na primjerima umjetničkih tekstova
- interpretirati reprezentativna književna djela
- uspostaviti korelaciju s ostalim nastavnim predmetima
- upotrebljavati internet u nastavi jezika i književnosti

SADRŽAJI PROGRAMA

HRVATSKI JEZIK

1. Morfem

- morfemi po značenju: gramatički i leksički
- morfemi po položaju: korijenski, prefiksalni i sufiksalni
- rječotvorni (derivacijski) i oblikotvorni (relacijski) morfemi
- morfem, morf i alomorf (morfemska inačica)
- morfemska analiza

2. Morfem i oblik

- morfem i osnova
- osnova i korijen
- struktura osnove
- alterniranost osnove (aloosnove)

3. Pojam gramatičke kategorije

- tipovi gramatičkih kategorija: kategorije vrste riječi, oblika riječi, položaja riječi
- promjenjive i nepromjenjive riječi

4. Imenice (supstantivi)

- gramatička i leksička predmetnost
- sklonidba (deklinacija imenica)
- gramatička obilježja imenica: rod, broj i padež, pojedinačna i zbirna množina, podjela na vlastite i zbirne imenice
- pisanje imenica (veliko i malo početno slovo)
- pisanje stranih vlastitih imena, posebno osobnih i zemljopisnih

5. Zamjenice (pronomina)

- rod, broj, padež i lice
- funkcija zamjenice
- zamjenice po značenju: lične/osobne, povratne, posvojne, pokazne, upitne, odnosne i neodređene

6. Pridjevi (adjektivi)

- rod, broj, padež, stupanj
- pridjevi i kategorija određenosti / neodređenosti
- stupnjevanje / komparacija

7. Brojevi (numeralia)

- rod, broj, padež
- glavni i redni brojevi
- brojevi kao imeničke, pridjevske i priloške riječi

8. Glagoli (verba)

- vrijeme, način, vid (svršenost, nesvršenost, dvovidnost), lice, stanje (aktiv, pasiv i medij), (ne)prijelaznost i povratnost
- lični i bezlični glagolski oblici
- tvorba glagolskih oblika: infinitiv, prezent, aorist, imperfekt, pluskvamperfekt, perfekt, futur prvi i drugi, kondicional prvi i drugi, imperativ, glagolski pridjev radni i trpni, glagolski pridjev sadašnji i prošli, pasivni glagolski oblici

9. Nepromjenjive vrste riječi

- prilozi
- prijedlozi
- veznici
- usklici
- čestice

10. Povijest hrvatskog jezika

- glavne osobitosti hrvatskoga jezika od početka 16. do kraja 18. stoljeća
- analiza jezika reprezentativnih književnih djela iz dotičnoga razdoblja
- gramatike B. Kašića i M. A. Relkovića
- rječnici F.Vrančića i I. Belostenca

KNJIŽEVNOST

1. Humanizam

- humanizam kao kulturni pokret u Europi i Hrvatskoj
- latinski i grčki jezik; filologija; otkrivanje antike; sedam slobodnih umijeća
- humanistička središta u Europi i u Hrvatskoj, posebice na kraljevu dvoru
- književni život u Dubrovniku, Šibeniku, Splitu, Zadru, Trogiru
- vrste i oblici hrvatske humanističke književnosti: mitološki i biblijski ep, poslanice, ode, elegije, epigrami
- oblici govornništva, traktati, historiografija

Tekstovi:*D. Alighieri: Pakao**G. Boccacci: Decameron**F. Petrarca: Kanconijer**Marko Marulić: Davidijada (ulomci), Pismo papi Hadrijanu IV.**Ivan Česmički: U smrt majke Barbare, Bolovanje u taboru, O samome sebi**Juraj Šižgorić: Elegija o pustošenju šibenskog polja, O smještaju Ilirije**Ilija Crijević: Oda Dubrovniku, Znaš li, Elegija Flaviji**Antun Vrančić: Putovanje iz Budima u Drinopolje, Razgovor Vrančića s bratom Mihovилоm***2. Renesansa**

-renesansa kao kulturni pokret u Europi i Hrvatskoj

-vremenske (16.st.) i prostorne (Južna Hrvatska) koordinate renesansne književnosti

-najvažnija središta: Dubrovnik, Split, Hvar, Šibenik, Zadar

-otkrice perspektive; duh istraživanja prirode i svijeta; hedonizam

-dominantna svojstva renesansnih poetika

-uloga talijanske književnosti i kulture

-petrarkizam i bambizam

-vrste i oblici u hrvatskoj renesansnoj književnosti: biblijski ep, religiozno-alegorijski ep,

poslanica, putopis, pjesanca, ribarska ekloga, začetak romana

-dvanaesterac dvostrukog sroka kao stihovni kanon hrvatskog pjesništva

-maskerata, pastirska igra, učena komedija, crkvena prikazanja autorskog podrijetla, pučka

drama

Tekstovi*L. Ariosto: Bijesni Orlando (ulomak)**F. Rabelais: Gargantua i Pantagruel**M. de Cervantes: Don Quijote (ulomak)**W. Shakespeare: Hamlet, San ljetne noći, Romeo i Julija, Soneti: 18, 55, 116, 130**M. Marulić: Judita**Dž. Držić: U čem se tko vidi, Moje čisto zlato, Grem si, grem, Radmio i Ljubimir**Š. Menčetić: Ktoj čiš sej pjesni, Višnji Bog na nebi, vladalac od zvezda, Blaženi čas i hip**H. Lucić, Jur nijedna na svit vila, U vrime ko čisto, Robinja, 1. čin**B. Krnarutić: Vazetje Sigeta grada**M. Vetrantović: Piligrin (ulomak), Posvetilište Abrahamovo, Pjesamca u pomoć poetam, Lanci alemani, trimbetari i pifari**M. Pelegrinović: Jeđupka**P. Zoranić: Planine (proslov i ulomci)**P. Hektorović: Ribanje i ribarsko prigovaranje**M. Držić: Dundo Maroje, Novela od Stanca, Skup, Tirena, Hekuba***3. Barok i manirizam**

-naziv i pojam „barok“

-manirizam kao prijelazni stupanj između renesanse i baroka

-vremenske i prostorne odrednice barokne i manirističke književnosti

-barok kao stil i razdoblje

-odnos baroka prema renesansi i srednjem vijeku

-rasprostranjenost baroka na hrvatskome kulturnom i zemljopisnom prostoru

-nejednaka porazdjeljenost baroknih vrijednosti na hrvatskom tlu: razlika između „ažurnijeg“

juga i Dubrovnika i „tradicionalnije“ sjevera

-artificijelnost baroka; retoričnost; metafizičnost i alegoričnost

-katolička obnova nakon prodora protestantizma

-zanimanje za pitanja egzistencije, za moderno poimanje čovjeka

-psihologijsko iznošenje teme; odnos zbilje i izmišljaja; elementi začudnosti i fantastike

-rodovi i vrste barokne književnosti: religiozna, metafizička i maniristička lirika; pastirska ekloga, parodija petrakističke lirike, povijesni ep, religiozna poema

-buđenje zanimanja za jezikoslovlje, posebno za leksikologiju

-udjel protestantizma

-kajkavska književnost

Pisci i djela:*G. Marino: Izbor**P. Calderon de la Barca: Život je san**J. Milton: Izgubljeni raj (ulomak)**T. Tasso: Oslobodeni Jeruzalem (ulomak)**I. Gundulić: Suze sina razmetnoga, Dubravka, Osman**Dž. Bunić Vučić: Preljepa Helena, Slatka dušo mom životu, Tvrđja je vil moja,**Nemoj, nemoj, ma ljubice, Mandalijena pokornica**J. Palmotić: Pavlimir (ulomak)**I. Đurđević: Osvjetljava se gospođa, Suze Marunkove (ulomci)**F. Krsto Frankopan: Na vojsku, na vojsku, vitezi zibrani***4. Klasicizam, racionalizam i prosvjetiteljstvo**

-klasicizam kao europski pokret

-francuska drama

-temelji racionalizma

-Rene Decartes

-prosvjetiteljstvo

-Voltaire

-obnavljanje latinizma

- pluralizam kulturnih ideja i eklektičnost tipova kulture u hrvatskom književnom životu 18. st.
- ulazak Slavonije u književnost
- rad bosanskih franjevac
- prodor epskog deseterca u Kačića i Grabovca
- kazališni život u isusovačkim sjemeništima
- uspon kajkavskih književnosti i oblikovanja Zagreba kao kulturnog i književnog središta svih Hrvata

Pisci i tekstovi:*Moliere: Tartuffe, Škrtac**J.Racine: Fedra**P.Corneille.Cid**J. de la Fontaine: Basne (izbor)**N.Boileau: Pjesničko umijeće**Voltaire: Candide ili Optimizam**C. Goldoni: Krčmarica Mirandolina**J. Sterija Popović: Tvrdica**M. P.Katančić: Vinobera u zelenoj Molbice dolini, Knjižica o ilirskom pjesništvu (ulomci)**M. A. Relković. Satir iliti divji čovik**A. K.Miošić: Razgovor ugodni naroda slovinskoga (izbor)**F. Grabovac: Cvit razgovora... (ulomci)**T. Brezovački: Diogeneš, Matijaš grabancijaš dijak***5. Predromantizam i romantizam**

- vremensko i prostorno određenje europskog romantizma
- francuski, engleski i njemački korijeni romantizma
- romantizam kao otpor estetici klasicizma
- pojam romantizma
- značajke romantičarske poetike
- tematika romantizma
- tri naraštaja romantičara
- uloga pojedinca, (nacionalne) povijesti, prirode, narodnosti, smjene društvene formacije
- pojam materinskog jezika (W. von Humboldt, A. Mihanović)

Pisci i djela:*J. J. Rousseau: Nova Heloiza (ulomak)**J. W. Goethe: Patnje mladog Werthera, Faust**A. Manzini: Zaručnici**H. Heine: Lirski romancero(izbor)**V. Hugo: Zvonar crkve Notre-Dame ili Jadnici**G. Leopardi: Izbor**Lord Bayron: Childe Harold (ulomak)**A. Mickiewicz: Gospodin Tadija (ulomak)**F. Schiller: Razbojnici**A. de Lamrtine: Jezero**E. A. Poe: Crni mačak**J. Ljermontov: Junak našeg doba**S. Puškin: Evgenij Onjegin**F. Prešern: Izbor**B. Radičević: Izbor***LEKTIRA****Dante Alighieri:** BOŽANSKA KOMEDIJA (Pakao, I.-V.)

Francesco Petrarca: KANCONIJER (L, III., V., XIII., LXL, CVI., CCCLX., CCCLXIV.)

Giovanni Boccaccio: DECAMERON (Uvod; 1. dan 1. novela; 2. dan 3. novela; 10. dan 5. ili 6. novela)

Marko Marulić: DAVIDIJADA (1. pjevanje: stih 1-11 i 140-160)

Miguel de Cervantes: DON QUIJOTE (ulomci)

William Shakespeare: HAMLET i SAN IVANJSKE NOĆI

Marko Marulić: JUDITA

Hanibal Lučić: ROBINJA - Skazanje drugo, stih 685-755. (Robinja i Derenčin)

Petar Zoranić: PLANINE (Otkuda bura ishodi i zač se zove ili Zač se grad Nin zove i gdo ga najpri sazida - Perivoj od Slave i v njem vile)

Petar Hektorović: RIBANJE I RIBARSKO PRIGOVARANJE (Parvi dan, stih 1-20., 497-508.; Drugi dan, stih 595-685.; Treti dan, stih 1510-1532.)

Marin Držić: DUNDO MAROJE i NOVELA OD STANCA

Pedro Calderon de la Barca: ŽIVOT JE SAN

Ivan Gundulić: SUZE SINA RAZMETNOGA, DUBRAVKA i OSMAN (L, 1-36.; IV.,345-432.; VII.,269-308.; VIII., 569-592.; IX.,321-408.; XI., 1-184.;XX.,289-376.)

Pierre Comeille: CID

Jean Racine: FEDRA

Jean Baptiste Poquelin Moliere: ŠKRTAC

Carlo Goldoni: GOSTIONIČARKA MIRANDOLINA

JohannW.Goethe: PATNJE MLADOG WERTHERA i FAUST

Friedrich Schiller: RAZBOJNICI

George G. Byron: PUTOVANJE CHILDEA HAROLDA (ulomak)

Edgar Allan Poe: GAVRAN i CRNI MAČAK

Aleksandar S. Puškin: EVGENIJ ONJEGIN

Mihail J. Ljermontov: JUNAK NAŠEG DOBA

France Prešeren: SONETNI VIJENAC

JEZIČNO IZRAŽAVANJE

1. Prikaz

-prikaz kao vrsta teksta

- prikaz znamenitosti užeg zavičaja ili gradova (usporedba)

2. Sažetak

-sažimanje (razlučivanje bitnih od manje važnih dijelova teksta)

-sažetak kao vrsta teksta

3. Životopis (biografija)

-životopis (biografija) književnika, umjetnika, znanstvenika

- životopis osobe iz užeg zavičaja

4. Upućivanje

-upućivanje (instrukcija) kao vrsta teksta kojom se planira bilo kakvo ponašanje u budućnosti

-upravne, tehničke, poslovne, metodičke i druge upute

- upućivanje u narodnu književnost vojvođanskih Hrvata ili manje poznata područja umjetničkog djelovanja

Predviđene su četiri školske zadaće s ispravicima tijekom školske godine.

NAČINI OSTVARIVANJA PROGRAMA

Jezik je jedan od najopsežnijih predmeta, a ujedno i osnovno sredstvo sporazumijevanja pa je stoga vrlo bitno ovladavanje ovim predmetom kako bi se što uspješnije ovladalo svim nastavnim predmetima.

Predmet se u nastavnim područjima: **hrvatskom jeziku, književnosti i jezičnom izražavanju.**

Prema načelu unutarpredmetnog povezivanja, sadržaji i zadaće svih nastavnih područja međusobno se prožimaju i dopunjuju, a prema načelu međupredmetnog povezivanja povezuju se s ostalim nastavnim predmetima.

HRVATSKI JEZIK

U nastavnom području **hrvatski jezik** poučavaju se sadržaji rječnika, gramatike, pravopisa i pravogovora. Učenici se osposobljavaju za samostalnu uporabu glasovnog i pisanoga sustava hrvatskoga jezika. Učeći gramatiku učenici razvijaju sposobnost apstraktnog mišljenja i logičkog zaključivanja. Uvježbavajući pravilno pisanje, razvijaju osjećaj za točnost i urednost. Gradivo drugog razreda obuhvaća morfologiju, promjenjive i nepromjenjive vrste riječi te povijest jezika. Pravogovor i pravopis obuhvaća pravopisna pravila o uporabi velikog i malog slova u pisanju imenica, stranih vlastitih imena, posebno osobnih i zemljopisnih te pravila o pisanju ostalih vrsta riječi.

U izvedbi nastavnik rabi različite metode i oblike rada, kao što su:

- analiza ključnih pojmova
- činkvine (sažimanje)
- komparativna tablica
- metoda pisanja „za sebe“
- oluja mozgova
- poučavanje u koracima
- čitanje sa zadatkom bilježenja citata
- rad u skupinama na ispravljanju jezičnih pogrešaka
- semantička mapa (grozd)
- „T“ tablica

KNJIŽEVNOST

U nastavnome području **književnost** razvijaju se literarne i jezične sposobnosti. Učenici sudjeluju u školskim interpretacijama reprezentativnih književnih tekstova različitih vrsta i tema. Razvijaju osjetljivost za književnu riječ, za njezine vrijednosti u životu čovjeka i za trajne ljudske vrijednosti. Za samostalan rad kod kuće preporučuje se razvijanje učenikova stvaralaštva u jezičnome izražavanju.

Učenici se osposobljavaju za samostalno čitanje književne lektire, za prosudbu i vrjednovanje pročitanih djela. Učenici se susreću s umjetničkim vrijednim djelima iz hrvatske, srpske, europske i svjetske književnosti. Učenici trebaju naučiti osnovna obilježja pojedinih književnih razdoblja predviđenih za drugi razred gimnazije (humanizam i renesansa, barok i manirizam, klasicizam, racionalizam i prosvjetiteljstvo te predromantizam i romantizam. U nastavi se treba koristiti različitim metodama rada, primjerice:

- metodom čitanja (na glas, u sebi, logičkog čitanja, usmjerenog čitanja, kritičkog čitanja)
- metodom razgovora (usmjereni, slobodni, motivacijski, heuristički, raspravljački...)
- metodom pisanja (sastavljanje, opisivanje, preoblikovanje, istraživačko pisanje i dr.)
- metodom samostalnog rada na tekstu ili inserta
- metodom obrade teme iz različitih perspektiva
- metodom pisanja sastavaka na temelju zadanih pojmova

JEZIČNO IZRAŽAVANJE

Temeljna je zadaća **jezičnog izražavanja** razvijati učenikovu komunikacijsku sposobnost u svim funkcionalnim stilovima, učenikove jezične sposobnosti u govorenju i pisanju te njegovo jezično stvaralaštvo. Nastava jezičnog izražavanja upućuje učenika na kvalitetnu komunikaciju, u kojoj će poštivati pravila kulturnog razgovora, te mu omogućuje spoznaju da je sloboda govora osnovno ljudsko pravo svake osobe. Vrlo je važno razvijati kulturu pisanja i usmenog izražavanja osobnih doživljaja i osjećaja te objektivnog i subjektivnog pripovijedanja o sebi i svijetu oko sebe. Učenike treba osposobiti u područjima govorenja, slušanja, čitanja i pisanja.

Nastava izražavanja uglavnom se obrađuje u sklopu sadržaja nastave jezika i književnosti. Tako se ostvaruje korelacija unutar svih nastavnih područja unutar predmet

**PROGRAM OBRAZOVANJA ZA II. RAZRED GIMNAZIJE
HRVATSKI JEZIK S ELEMNTIMA NACIONALNE KULTURE**

Cilj i zadatci:

- pravilna uporaba hrvatskog standardnog jezika u okviru predviđenih sadržaja
- upoznavanje elemenata hrvatske kulture
- razvijanje višejezičnosti i interkulturalnosti
- primjena stečenih znanja iz područja elemenata nacionalne kulture
- uporaba znanja kroz umjetničko izražavanje, debate i vizualne prezentacije događaja
- razumijevanje i međuovisnost društva i kulture zavičaja
- uočavanje specifičnosti hrvatskog jezika i jezika okoline
- osposobljavanje za samostalno učenje i izražavanje
- osposobljavanje za kritičku uporabu informacija radi uočavanja sličnosti i razlika: jezika, religije i kulture

DRUGI RAZRED

(2 sata tjedno, 72 sati godišnje)

Operativne zadaće:

- uspoređivanje govorne vrijednosti hrvatskoga jezika s vrijednostima jezika okoline.
- proširivanje znanja o kulturi vojvođanskih Hrvata
- njegovanje osjećaja za različite vrijednosti u vlastitoj kao i drugim kulturama
- upoznavanje osnovnih promjena u svakodnevnom životu
- oplemenjivanje i bogaćenje mašte, upućivanje u simboličke forme i njegovanje osobnog izraza i komunikativnosti učenika
- upoznavanje važnosti interkulturalnog dijaloga
- upoznavanje značaja raznolikih kulturnih utjecaja na razvoj vlastite kulture
  - *aktivno sudjelovanje u društvenom životu okoline na temelju stečenog znanja*

*SADRŽAJI PROGRAMA***HRVATSKI JEZIK****Morfem**

- gramatički i leksički morfem
- korijenski, prefiksalni i sufixalni morfemi
- morfem, morf i alomorf (morfemska inačica)
- morfem i osnova
- osnova i korijen

Promjenjive i nepromjenjive riječi**Imenice**

- sklonidba (deklinacija imenica)
- gramatička obilježja imenica: rod, broj i padež, pojedinačna i zbirna množina
- pisanje stranih vlastitih imena, posebno osobnih i zemljopisnih

Zamjenice

- zamjenice po značenju: lične/osobne, povratne, posvojne, pokazne, upitne, odnosne i neodređene

Pridjevi

- rod, broj, padež, stupanj
- određeni i neodređeni pridjevi
- stupnjevanje / komparacija

Brojevi

- rod, broj, padež
- glavni i redni brojevi

Glagoli

- vrijeme, način, vid (svršenost, nesvršenost, dvovidnost), lice, stanje (aktiv, pasiv),
- (ne)prijelaznost i povratnost
- tvorba glagolskih oblika: infinitiv, prezent, aorist, imperfekt, pluskvamperfekt, perfekt, futur prvi i drugi, kondicional prvi i drugi, imperativ, glagolski pridjev radni i trpni, glagolski pridjev sadašnji i prošli, pasivni glagolski oblici

Nepromjenjive vrste riječi

- prilozi
- prijedlozi
- veznici
- usklici
- čestice

Hrvatski jezik od 16. do 18. stoljeća

- glavne osobitosti hrvatskoga jezika od početka 16. do kraja 18. stoljeća
- gramatike B. Kašića i M. A. Relkovića
- rječnici F.Vrančića i I. Belostenca

Standardizacija hrvatskoga jezika u 19. stoljeću

- doprinos iliraca standardizaciji hrvatskoga jezika
- Gajeva reforma jezika i slovopisa
- zagrebačka, zadarska i riječka filološka škola

KNJIŽEVNOST

Klasicizam, racionalizam i prosvjetiteljstvo

- pluralizam kulturnih ideja i tipova kulture u hrvatskom književnom životu 18. st.
- ulazak Slavonije u književnost
- rad bosanskih franjevaca
- prodor epskog deseterca u Kačića i Grabovca
- kazališni život u isusovačkim sjemeništima
- uspon kajkavskih književnosti i oblikovanja Zagreba kao kulturnog i književnog središta svih Hrvata

Pisci i djela:

- M. P. Katančić: Knjižica o ilirskom pjesništvu (ulomci)*
A. K. Miošić: Razgovor ugodni naroda slovinskoga (izbor)
M. A. Relković. Satir iliti divji čovik

Hrvatski narodni i književni preporod

- povijesno i kulturno ozračje
- naziv, razvojni put i vrijeme trajanja hrvatskoga narodnog preporoda
- Gajev nacionalni i kulturni program
- zadaca književnosti pri buđenju nacionalne svijesti
- značaj budnica i davorija
- autori i djela, kulturne ustanove i časopisi presudni za promicanje hrvatskoga jezika
- najznačajniji predstavnici, djela i književne vrste
- značajke pjesništva P. Preradovića
- stvaralaštvo I. Mažuranića

Pisci i djela

- Grof J. Drašković: Disertacija iliti razgovor...*
A. Mihanović: Horvatska domovina
P. Štoos: Kip domovine
Lj. Gaj: Kratka osnova
I. Mažuranić: Smrt Samil-age Čengića
S. Vraz: Đulabije (izbor)
P. Preradović: Pjesme (izbor)

JEZIČNO IZRAŽAVANJE**Prikaz**

- prikaz kao vrsta teksta

Sažetak

- sažimanje (razlučivanje bitnih od manje važnih dijelova teksta)
- sažetak kao vrsta teksta

Životopis (biografija)

- životopis (biografija) književnika, umjetnika, znanstvenika

Upućivanje

- upućivanje (instrukcija) kao vrsta teksta kojom se planira bilo kakvo ponašanje u budućnosti
- upravne, tehničke, poslovne, metodičke i druge upute

- *Kroz različite oblike pisanog i usmenog izražavanja ostvaruje se načelo zavičajnosti i povezivanja s aktualnim događanjima u nacionalnoj kulturi*

ELEMENTI NACIONALNE KULTURE**Glazba**

- klasici hrvatske glazbe
- V. Lisinski: Porin*
- I. Tijardović: Mala Floramy*
- narodna glazba: glazba Srijema, šalajdani
- glazba religijske tematike - božićne, uskrzne, korizmene, marijanske

Filmska umjetnost

- I. Škrabalo : Slamarke divojke*
A. Babaja : Breza, Romeo i Julija

Povijest

- uspon Hrvatske u ranom srednjem vijeku (Dolazak Hrvata, nastanak prvih kneževina, doba narodnih vladara, Bašćanska ploča)
- Hrvatska u doba Arpadovića i Anžuvina
- velika geografska otkrića i Hrvati
- turska osvajanja
- Hrvatska u ranome novom vijeku (16. - 18. st.)

Geografija

- društvena obilježja Hrvatske: stanovništvo, naselja i gospodarstvo

Blagdani

- vjerski - godišnje praćenje
- blagdani hrvatske nacionalne zajednice

Običaji

- običaji vinogradara i značaj vinogradarstva
- usporedba običaja vojvođanskih Hrvata s običajima u Hrvatskoj

NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA**Metode izvođenja nastave**

- interaktivna, nastavnik-učenik

- rad u radionicama
- ambijentalna
- kooperativno učenje u skupinama učenika
- iskustveno učenje primijenjeno u spoznajama i socijalnim situacijama
- razni oblici učenja putem otkrića i rješavanja problema
- integrativni pristup različitim područjima u sklopu kulture

Aktivnosti nastavnika

- organiziranje nastavnog procesa (planiranje metoda rada, sredstava, planiranje sadržaja)
- realiziranje nastavnog procesa (stvaranje prilike za učenje, prezentiranje sadržaja, vođenje ciljanog razgovora, omogućavanje primjene stečenih vještina)
- motiviranje učenika, podržavanje i razvijanje njihovih interesa
- praćenje učinka vlastitog rada
- sudjelovanje u kulturnim događajima sredine s učenicima

Aktivnosti učenika

- aktivno promatranje, slušanje, sudjelovanje u komunikaciji
- partnerstvo - suradnja s odraslima i vršnjacima, uzimanje u obzir i tuđeg mišljenje
- organiziranje učenja i angažmana u zajednici

PROGRAM OBRAZOVANJA ZA III. RAZRED GIMNAZIJE HRVATSKI JEZIK

Cilj i zadatci:

- usvajanje znanja o hrvatskom jeziku kao sredstvu komunikacije
- osposobljavanje za samostalno čitanje, razumijevanje i tumačenje književnih tekstova
- osposobljavanje za jezično izražavanje i stvaranje
- spoznavanje sustava hrvatskoga standardnoga jezika na sintaktičkoj razini
- razvijanje svijesti o pripadnosti hrvatskoj nacionalnoj zajednici
- interpretiranje reprezentativnih književna djela književnosti romantizma, realizma i moderne
- primjenjivanje korelativnog povezivanje hrvatskoga jezika i književnosti s drugim jezicima i književnostima, umjetnostima i društveno-humanističkim znanostima, kulturnim i znanstvenim ustanovama, s javnim medijima i aktualnom društvenom stvarnošću
- razvijanje umijeća svrhovite uporabe interneta u nastavi hrvatskoga jezika
- razvijanje svijesti o potrebi upoznavanja, učenja i njegovanja hrvatskoga jezika
- razvijanje ljubavi za hrvatski jezik i književnost te spoznaje o biti i posebnim značajkama hrvatskoga jezika kao sredstva priopćavanja i umjetničkog izražavanja
- razvijanje jezične i književne sposobnosti,
- razvijanje kulture čitanja književnih i neknjiževnih tekstova, kulture slušanja i gledanja

TREĆI RAZRED

(4 sata tjedno, 144 sati godišnje)

Operativni zadatci:

Učenici trebaju:

- upoznati povijest hrvatskoga jezika od prvih pisanih spomenika
- usvajati naviku aktivnog slušanja
- razvijati opću kulturu govorenja
- znati pisati sve vrste tekstova na temelju pravopisnih normi
- osposobiti se za samostalnog čitanja, tumačenja i vrednovanja književnih djela
- istražiti osnovne značajke književnih rodova i vrsta na primjerima umjetničkih tekstova
- interpretirati reprezentativna književna djela
- uspostaviti korelaciju s ostalim nastavnim predmetima
- upotrebljavati internet u nastavi jezika i književnosti

SADRŽAJI PROGRAMA**HRVATSKI JEZIK****1. Sintaksa**

- pojam sintakse
- jedinice sintakse: riječ(oblik), skup riječi (sintagma) i rečenica
- tipovi odnosa među sintaktičkim jedinicama

2. Spoj riječi ili sintagma

- pojam spoja riječi ili sintagme
- vrste gramatičkih veza među sastavnicama spojeva riječi
- upravljačka svojstva glagola, imenica i pridjeva, sročnost i pridruživanje
- mogućnost preoblike spojeva riječi te njihova komunikacijska zadaća

3. Rečenica i iskaz

- pojam rečenice i iskaza
- ustrojstvo rečenice i iskaza
- gramatička svojstva: članjivost, vremensko-načinska svojstva, priopćajna svrha i

obavijesnost iskaza

-komunikacijska zadaća rečenice i iskaza

4. Članovi rečeničnog ustrojstva

-iskazivanje i definiranje članove rečeničnog ustrojstva

-služba riječi u rečenici

-samostalni i nesamostalni članovi rečeničnog ustrojstva

-subjekt i predikat; objekt i priložne oznake; atribut i apozicija

-uvrstavanje u rečenicu, gramatička obilježja i vrste članova rečeničnog ustrojstva

-pisanje zarezâ pri nizanju i položaju atributa i apozicije iza imenice

-komunikacijska zadaća predikata

5. Jednostavne i složene rečenice

-ustrojstvo jednostavnih i složenih rečenica

-vrste reda riječi jednostavnih rečenica

-preoblike jednostavnih rečenica u nezavisno složene i zavisno složene

-vrste sklapanja, ustrojstvo sindetskih i asindetskih rečenica i njihove vrste

-vrste složenih rečenica

-vrednote pisanoga i govorenoga jezika, pravila o pisanju rečeničnih znakova

6. Tekst

-pojam teksta

-povezivanje rečenica u tekst, ustrojstvo teksta i njegova komunikacijska zadaća

7. Standardizacija hrvatskoga jezika u 19. stoljeću

-doprinos iliraca standardizaciji hrvatskoga jezika

-Gajeve reforma jezika i slovopisa

-doprinos standardizaciji predstavnika zagrebačke filološke škole i hrvatskih realističkih pisaca

-značajni predstavnici zadarske i riječke filološke škole

KNJIŽEVNOST

1. Hrvatski narodni i književni preporod

-povijesno i kulturno ozračje

-naziv, razvojni put i vrijeme trajanja hrvatskoga narodnog preporoda

-Gajev nacionalni i kulturni program

-zadaća književnosti pri buđenju nacionalne svijesti

-značaj budnica i davorija

-autori i djela, kulturne ustanove i časopisi presudni za promicanje hrvatskoga jezika

-najznačajniji predstavnici, djela i književne vrste

-značajke pjesništva P. Preradovića

-stvaralaštvo i prosudba uloge I. Mažuranića u hrvatskom narodnom i književnom preporodu

-značajke preporodne (romantičarske) književnosti u književnim djelima

-usporedba hrvatskog romantizma s europskim

- *Primijeniti načelo zavičajnosti*

Pisci i djela:

Grof J. Drašković: Disertacija iliti razgovor...

A. Mihanović: Reč domovini, Hrvatska domovina

Lj. Gaj: Kratka osnova

P. Štoos: Kip domovine

D. Demetar: Grobničko polje, Teuta

I. Mažuranić: Smrt Samil-age Čengića

S. Vraz: Đulabije (izbor)

P. Preradović: Pjesme (izbor)

M. Mažuranić: Pogled u Bosnu

Antun Nemčić: Putositnice

2. Protorealizam (Šenoino doba)

-društveni kontekst, vrijeme trajanja i značenje u povijesti hrvatske književnosti

-stariji i noviji naraštaj pisaca i njihova usmjerenost prema realizmu

-Šenin književni program i poimanje uloge književnosti

-značajke romantizma i realizma u pripovijetkama i povijesnom romanu

-značajke protorealizma i funkcionalna uporaba jezika

Pisci i djela:

A. Šenoa: Naša književnost, Pjesme, Povjestice (izbor), Prijan Lovro, Karnafil s pjesnikova groba, Kanarinčeva ljubovca, Zlatarovo zlato

L.. Botić: Bijedna Mara

F. Marković: Dom i svijet

Đ. Arnold: Domovina

3. Europski realizam i naturalizam

-povijesno, kulturno i znanstveno ozračje

-naziv, vremenske i prostorne odrednice te značenje u povijesti književnosti

-najznačajniji predstavnici, djela i književne vrste

-kritički odnos prema stvarnosti

-tematski krugovi i motivi

-karakterizacija tipičnih likova

-opis prostora

-realističko-naturalistička poetika
-značaj književnosti realizma i naturalizma u Europi

Pisci i djela:

H. de Balzac: Otac Goriot
G. de Maupessant: Na vodi
N. Gogolj: Kabanica
G. Flaubert: Gospođa Bovary
E. Zola: T. Raquin
I. S. Turgenjev: Šuma i stepa
L. N. Tolstoj: Ana Karenjina
F. M. Dostojevski: Zločin i kazna
S. Matavulj: Bakonja fra Brne

4. Hrvatski realizam

-društveni, povijesni i gospodarski okvir
-naziv, vrijeme trajanja i značenje u povijesti hrvatske književnosti
-najznačajniji predstavnici i djela
-književne vrste te regionalna pripadnost
-najznačajniji književni časopisi i književni uzori u europskoj književnosti
-hrvatski realizam u kontekstu europskog

Pisci i djela:

E. Kumičić: Začudeni svatovi ili Urota zrinsko-frankopanska; O romanu
A. Kovačić: U registraturi
K. Š. Gjalski: Pod starimi krovovi, U noći
V. Novak: Posljednji Stipančići, Iz velegradskog podzemlja
J. Kozarac: Tena, Mrtvi kapitali, Slavonska šuma
S. S. Kranjčević: Pjesme

5. Modernizam

-načela parnasovačke poetike
-književni program bečke moderne i poetika impresionizma
-pojam, vremensko i prostorno određenje modernizma
-književni smjerovi u stilskom pluralizmu, predstavnici, djela i književne vrste
-značajke simbolizma; novi stilski postupci

Pisci i djela:

Ch. Baudelaire: Cvjetovi zla, Spleen Pariza
P. Verlaine: Izbor
A. Rimbaud: Izbor
S. Mallarme: izbor
H. Ibsen: Nora
A. P. Čehov: Tri sestre

6. Moderna

-pojam, vrijeme trajanja i izravni dodir s modernizmom
-program praške i bečke skupine
-najznačajniji književni časopisi i otpor tradicionalizmu
-najznačajniji predstavnici, djela, književne vrste i regionalna pripadnost

Pisci i djela:

A. G. Matoš: Pjesme; Cvijet sa raskršća, Miš, Nekad bilo, sad se spominjalo; Oko Lobora;
Narodna kultura, Baudelaire, Futurizam
J. Leskovar: Misao na vječnost, Propali dvori
I. Vojnović: Suton
D. Šimunović: Muljika, Alkar
F. Galović / D. Domjanić: Dijalektalna poezija
V. Vidrić: Pjesme
A. Barac: Umjetnost i bol
M. Begović: Liddy
V. Nazor: Zvonimirova lađa, Cvrčak; Veli Jože, Voda
I. Kozarac: Đuka Begović
M. C. Nehajev: Bijeg, Vuci
J. P. Kamov: Ištupana hartija

- *Pri obradi dijalektalne lirike primijeniti načelo zavičajnosti.*

LEKTIRA

Ivan Mažuranić: SMRT SMAIL-AGE ČENGIĆA
August Šenoa: PRIJAN LOVRO i SELJAČKA BUNA
Honore de Balzac: OTAC GORIOT
Gustave Flaubert: MADAME BOVARY
Ivan S. Turgenjev: LOVČEVI ZAPISI (ŠUMA I STEPA; NADSTOJNIK)
Nikolaj V. Gogolj: KABANICA
Fjodor M. Dostojevski: ZLOČIN I KAZNA
Lav N. Tolstoj: ANA KARENJINA
Emile Zola: GERMINAL ili THERESE RAQUIN
Guy de Maupassant: NA VODI
Eugen Kumičić: UROTA ZRINSKO-FRANKOPANSKA

Ksaver Šandor Gjalski: POD STARIM KROVOVIMA (Illustrissimus Battorvch ili Perillustris ac generosus Cintek)
 Ante Kovačić: U REGISTRATURI
 Josip Kozarac: TENA
 Vjenceslav Novak: POSLJEDNJI STIPANČIĆI
 Henrik Ibsen: LUTKINA KUĆA (NORA) ili HEDDA GABLER
 Anton P. Čehov: TRI SESTRE
 Janko Leskovar: MISAO NA VJEČNOST
 Ivo Vojnović: DUBROVAČKA TRILOGIJA
 Antun Gustav Matoš: CAMAO i IZBOR IZ POEZIJE
 Dinko Šimunović: MULJIKA
 Milan Begović: PUSTOLOV PRED VRATIMA ili BEZ TREĆEGA
 Milutin Nehajev: BIJEG
 Ivan Kozarac: ĐUKA BEGOVIĆ
 Janko Polić Kamov: BRADA ili BITANGA

JEZIČNO IZRAŽAVANJE

1. Dokazivanje

-ustrojstvo dokaza i njegova važnost u raspravljačkim tekstovima
 -dokazivanje u književno-znanstvenom tekstu

2. Recenzija

-recenzija kao vrsta raspravljačkog teksta
 -važnost podataka u argumentu
 -kritika i vrijednosni sud u recenziji
 -recenzija stručnog i umjetničkog teksta

- *Recenzija o književnom djelu vojvodanskih Hrvata*

3. Usmeno predavanje

-slušanje usmenog predavanja izravno ili uz pomoć medija
 -svrha predavanja, osobina vrsna govornika, načini pripreme predavača
 -etape oblikovanja i tijek predavanja

- *Posjet usmenim predavanjima u vlastitoj sredini*

4. Javni govor

-prepoznavanje i raščlamba neutralnog i emocionalno obilježenog javnog govora u književnim djelima
 -svrha i vrste javnoga govora, prigode u kojima se govori i ton govorenja

- *Slušanje i raščlamba javnog govora u svojoj sredini ili uz pomoć lokalnih medija*

5. Priopćenje

-jezične i stilske značajke usmenog i pisanog priopćenja
 -priopćenja namijenjena različitim medijima (novinsko, radijsko i televizijsko)

- *Pripremiti usmeno priopćenje o njegovanju običaja vojvodanskih Hrvata*
- *Napisati priopćenje za javnost o aktualnom događaju iz života vojvodanskih Hrvata*

Predviđene su četiri školske zadaće s ispravicima tijekom školske godine

NAČINI OSTVARIVANJA PROGRAMA

Jezik je jedan od najopsežnijih predmeta, a ujedno i osnovno sredstvo sporazumijevanja pa je stoga vrlo bitno ovladavanje ovim predmetom kako bi se što uspješnije ovladalo svim nastavnim predmetima.

Predmet se u nastavnim područjima: **hrvatskom jeziku, književnosti i jezičnom izražavanju.**

Prema načelu unutarpredmetnog povezivanja, sadržaji i zadaće svih nastavnih područja međusobno se prožimaju i dopunjuju, a prema načelu međupredmetnog povezivanja povezuju se s ostalim nastavnim predmetima.

HRVATSKI JEZIK

U nastavnom području **hrvatski jezik** poučavaju se sadržaji rječnika, gramatike, pravopisa i pravogovora. Učenici se osposobljavaju za samostalnu uporabu glasovnog i pisanoga sustava hrvatskoga jezika. Učeći gramatiku učenici razvijaju sposobnost apstraktnog mišljenja i logičkog zaključivanja. Uvježbavajući pravilno pisanje, razvijaju osjećaj za točnost i urednost. Gradivo drugog razreda obuhvaća morfoloiju, promjenjive i nepromjenjive vrste riječi te povijest jezika. Pravogovor i pravopis obuhvaća pravopisna pravila o uporabi velikog i malog slova u pisanju imenica, stranih vlastitih imena, posebno osobnih i zemljopisnih te pravila o pisanju ostalih vrsta riječi.

U izvedbi nastavnik rabi različite metode i oblike rada, kao što su:

- analiza ključnih pojmova
- činkvine (sažimanje)
- komparativna tablica
- metoda pisanja „za sebe“
- oluja mozgova
- poučavanje u koracima
- čitanje sa zadatkom bilježenja citata
- rad u skupinama na ispravljanju jezičnih pogrešaka
- semantička mapa (grozd)
- „T“ tablica

KNJIŽEVNOST

U nastavnome području **književnost** razvijaju se literarne i jezične sposobnosti. Učenici sudjeluju u školskim interpretacijama reprezentativnih književnih tekstova različitih vrsta i tema. Razvijaju osjetljivost za književnu riječ, za njezine vrijednosti u životu čovjeka i za trajne ljudske vrijednosti. Za samostalan rad kod kuće preporučuje se razvijanje učenikova stvaralaštva u jezičnome izražavanju.

Učenici se osposobljavaju za samostalno čitanje književne lektire, za prosudbu i vrjednovanje pročitanih djela. Učenici se susreću s

umjetničkim vrijednim djelima iz hrvatske, srpske, europske i svjetske književnosti. Učenici trebaju naučiti osnovna obilježja pojedinih književnih razdoblja predviđenih za drugi razred gimnazije (humanizam i renesansa, barok i manirizam, klasicizam, racionalizam i prosvjetiteljstvo te predromantizam i romantizam. U nastavi se treba koristiti različitim metodama rada, primjerice:

- metodom čitanja (na glas, u sebi, logičkog čitanja, usmjerenog čitanja, kritičkog čitanja)
- metodom razgovora (usmjereni, slobodni, motivacijski, heuristički, raspravljajući...)
- metodom pisanja (sastavljanje, opisivanje, preoblikovanje, istraživačko pisanje i dr.)
- metodom samostalnog rada na tekstu ili inserta
- metodom obrade teme iz različitih perspektiva
- metodom pisanja sastavaka na temelju zadanih pojmova

JEZIČNO IZRAŽAVANJE

Temeljna je zadaća *jezičnog izražavanja* razvijati učenikovu komunikacijsku sposobnost u svim funkcionalnim stilovima, učenikove jezične sposobnosti u govorenju i pisanju te njegovo jezično stvaralaštvo. Nastava jezičnog izražavanja upućuje učenika na kvalitetnu komunikaciju, u kojoj će poštivati pravila kulturnog razgovora, te mu omogućuje spoznaju da je sloboda govora osnovno ljudsko pravo svake osobe. Vrlo je važno razvijati kulturu pisanja i usmenog izražavanja osobnih doživljaja i osjećaja te objektivnog i subjektivnog pripovijedanja o sebi i svijetu oko sebe. Učenike treba osposobiti u područjima govorenja, slušanja, čitanja i pisanja.

Nastava izražavanja uglavnom se obrađuje u sklopu sadržaja nastave jezika i književnosti. Tako se ostvaruje korelacija unutar svih nastavnih područja unutar predmet

PROGRAM OBRAZOVANJA ZA III. RAZRED GIMNAZIJE HRVATSKI JEZIK S ELEMNTIMA NACIONALNE KULTURE

Cilj i zadatci:

- pravilna uporaba hrvatskog standardnog jezika u okviru predviđenih sadržaja
- upoznavanje elemenata hrvatske kulture
- razvijanje višejezičnosti i interkulturalnosti
- primjena stečenih znanja iz područja elemenata nacionalne kulture
- uporaba znanja kroz umjetničko izražavanje, debate i vizualne prezentacije događaja
- razumijevanje i međuovisnost društva i kulture zavičaja
- uočavanje specifičnosti hrvatskog jezika i jezika okoline
- osposobljavanje za samostalno učenje i izražavanje
- osposobljavanje za kritičku uporabu informacija radi uočavanja sličnosti i razlika: jezika, religije i kulture

TREĆI RAZRED

(2 sata tjedno, 72 sati godišnje)

Operativne zadaće:

- uspoređivanje govorne vrijednosti hrvatskoga jezika s vrijednostima jezika okoline.
- proširivanje znanja o kulturi vojvođanskih Hrvata
- njegovanje osjećaja za različite vrijednosti u vlastitoj kao i drugim kulturama
- upoznavanje osnovnih promjena svakodnevnog života
- oplemenjivanje i bogaćenje mašte, upućivanje u simboličke forme te njegovanje osobnog izraza i komunikativnosti učenika
- upoznavanje važnosti interkulturalnog dijaloga
- upoznavanje značaja raznolikih kulturnih utjecaja na razvoj vlastite kulture
  - *aktivno sudjelovanje u društvenom životu okoline na temelju stečenog znanja*

SADRŽAJI PROGRAMA

HRVATSKI JEZIK

Sintaksa

- pojam sintakse
- jedinice sintakse: riječ(oblik), skup riječi (sintagma) i rečenica

Spoj riječi ili sintagma

- pojam spoja riječi ili sintagme
- vrste gramatičkih veza među sastavnicama spojeva riječi

Članovi rečeničnog ustrojstva

- služba riječi u rečenici
- samostalni i nesamostalni članovi rečeničnog ustrojstva
- subjekt i predikat; objekt i priložne oznake; atribut i apozicija
- uvrštanje u rečenicu, gramatička obilježja i vrste članova rečeničnog ustrojstva

Jednostavne i složene rečenice

- vrste reda riječi jednostavnih rečenica
- ustrojstvo jednostavnih i složenih rečenica
- preoblike jednostavnih rečenica u nezavisno složene i zavisno složene
- vrednote pisanoga i govorenoga jezika, pravila o pisanju rečeničnih znakova

Tekst

- pojam teksta
- povezivanje rečenica u tekst, ustrojstvo teksta i njegova komunikacijska zadaća

KNJIŽEVNOST**Protorealizam (Šenoino doba)**

- društveni kontekst, vrijeme trajanja i značenje u povijesti hrvatske književnosti
- stariji i noviji naraštaj pisaca i njihova usmjerenost prema realizmu
- Šenoin književni program i poimanje uloge književnosti
- značajke romantizma i realizma u pripovijetkama i povijesnom romanu
- značajke protorealizma i funkcionalna uporaba jezika

Pisci i djela:

- A. Šenoa: Naša književnost, Pjesme, Povjestice (izbor), Prosjak Luka, Zlatarovo zlato, Seljačka buna*
L.. Botić: Bijedna Mara

Hrvatski realizam

- društveni, povijesni i gospodarski okvir
- naziv, vrijeme trajanja i značenje u povijesti hrvatske književnosti
- najznačajniji predstavnici i djela
- književne vrste te regionalna pripadnost
- najznačajniji književni časopisi i književni uzori u europskoj književnosti
- hrvatski realizam u kontekstu europskog

Pisci i djela:

- E. Kumičić: Urota zrinsko-frankopanska; O romanu*
A. Kovačić: U registraturi
K. Š. Gjalski: U noći
V. Novak: Posljednji Stipančići, Iz velegradskog podzemlja
J. Kozarac: Tena, Mrtvi kapitali
S. S. Kranjčević: Pjesme

Moderna

- pojam, vrijeme trajanja i izravni dodir s modernizmom
- program praške i bečke skupine
- najznačajniji književni časopisi i otpor tradicionalizmu
- najznačajniji predstavnici, djela, književne vrste i regionalna pripadnost

Pisci i djela:

- A. G. Matoš: Pjesme; Cvijet sa raskršća; Oko Lobora;*
Narodna kultura, Baudelaire
J. Leskovar: Misao na vječnost, Propali dvori
I. Vojnović: Suton
D. Šimunović: Duga, Alkar
F. Galović / D. Domjanić: Dijalektalna poezija
V. Vidrić: Pjesme
M. Begović: Bez trećega
V. Nazor: Zvonimirova lađa, Cvrčak; Voda
I. Kozarac: Đuka Begović
M. C. Nehajev: Bijeg
J. P. Kamov: Ištupana hartija

JEZIČNO IZRAŽAVANJE**Dokazivanje**

- ustrojstvo dokaza i njegova važnost u raspravljajkim tekstovima

Recenzija

- recenzija kao vrsta raspravljajčkog teksta

Usmeno predavanje

- slušanje usmenog predavanja izravno ili uz pomoć medija
- etape oblikovanja i tijek predavanja

Javni govor

- svrha i vrste javnoga govora, prigode u kojima se govori i ton govorenja

Priopćenje

- jezične i stilske značajke usmenog i pisanog priopćenja

- *Kroz različite oblike pisanog i usmenog izražavanja ostvaruje se načelo zavičajnosti i povezivanja s aktualnim događanjima u nacionalnoj kulturi*

ELEMENTI NACIONALNE KULTURE**Glazba**

- klasici hrvatske glazbe
- I. Zajc: Nikola Šubić Zrinjski*
- K. Baranović: Licitarsko srce*
- popularna glazba: rock and roll, pop, punk, jazz, hip-hop, rap, etnoglazba...
- glazba religijske tematike: šansone

Filmska umjetnost

- K. Golik: Tko pjeva zlo ne misli*
D. Žarković: Trešeta
S. Hoti: I galebovi su se smijali (olimpijske priče – Igor Boraska)

Povijest

- Hrvatska u osvit modernog doba
- Hrvatska od francuske revolucije do bečkog kongresa
- hrvatski narodni preporod
- revolucija 1848. u Hrvatskoj
- Hrvatska u sklopu Habsburške Monarhije u drugoj polovici 19. i na početku 20. stoljeća

Geografija

- hrvatske županije – prikaz svake županije

Blagdani

- vjerski: godišnje praćenje
- blagdani hrvatske zajednice

Običaji

- običaji Hrvata Vojvodine kroz godinu (prelo, uskrсни običaji, Markov, Ivandan, dužijanica, berbeni, božićni...)

NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA**Metode izvođenja nastave**

- interaktivna, nastavnik-učenik
- rad u radionicama
- ambijentalna
- kooperativno učenje u skupinama učenika
- iskustveno učenje primijenjeno u spoznajama i socijalnim situacijama
- razni oblici učenja putem otkrića i rješavanja problema
- integrativni pristup različitim područjima u sklopu kulture

Aktivnosti nastavnika

- organiziranje nastavnog procesa (planiranje metoda rada, sredstava, planiranje sadržaja)
- realiziranje nastavnog procesa (stvaranje prilike za učenje, prezentiranje sadržaja, vođenje ciljanog razgovora, omogućavanje primjene stečenih vještina)
- motiviranje učenika, podržavanje i razvijanje njihovih interesa
- praćenje učinka vlastitog rada
- sudjelovanje u kulturnim događajima sredine s učenicima

Aktivnosti učenika

- aktivno promatranje, slušanje, sudjelovanje u komunikaciji
- partnerstvo - suradnja s odraslima i vršnjacima, uzimanje u obzir i tuđeg mišljenje
- organiziranje učenja i angažmana u zajednici

**PROGRAM OBRAZOVANJA ZA IV. RAZRED GIMNAZIJE
HRVATSKI JEZIK**

Cilj i zadatci:

- usvajanje znanja o hrvatskom jeziku kao sredstvu komunikacije
- osposobljavanje za samostalno čitanje, razumijevanje i tumačenje književnih tekstova
- osposobljavanje za jezično izražavanje i stvaranje
- spoznavanje sustava hrvatskoga standardnoga jezika na leksičkoj, tvorbenoj i frazeološkoj razini
- razvijanje svijesti o pripadnosti hrvatskoj nacionalnoj zajednici
- interpretiranje reprezentativnih književna djela novije i suvremene književnosti
- primjenjivanje korelativnog povezivanje hrvatskoga jezika i književnosti s drugim jezicima i književnostima, umjetnostima i društveno-humanističkim znanostima, kulturnim i znanstvenim ustanovama, s javnim medijima i aktualnom društvenom stvarnošću
- razvijanje umijeća svrhovite uporabe interneta u nastavi hrvatskoga jezika
- razvijanje svijesti o potrebi upoznavanja, učenja i njegovanja hrvatskoga jezika
- razvijanje ljubavi za hrvatski jezik i književnost te spoznaje o biti i posebnim značajkama hrvatskoga jezika kao sredstva priopćavanja i umjetničkog izražavanja
- razvijanje jezične i književne sposobnosti,
- razvijanje kulture čitanja književnih i neknjiževnih tekstova, kulture slušanja i gledanja

ČETVRTI RAZRED

(4 sata tjedno, 128 sati godišnje)

Operativni zadatci:

Učenici trebaju:

- upoznati povijest hrvatskoga jezika od prvih pisanih spomenika
- usvajati naviku aktivnog slušanja
- razvijati opću kulturu govorenja
- znati pisati sve vrste tekstova na temelju pravopisnih normi
- osposobiti se za samostalnog čitanja, tumačenja i vrednovanja književnih djela
- istražiti osnovne značajke književnih rodova i vrsta na primjerima umjetničkih tekstova
- interpretirati reprezentativna književna djela
- uspostaviti korelaciju s ostalim nastavnim predmetima

-upotrebljavati internet u nastavi jezika i književnosti

SADRŽAJI PROGRAMA

HRVATSKI JEZIK

1. Sinonimi, homonimi i antonimi

- jezični znak
- gramatičko i leksičko značenje riječi
- leksem, leksik i leksikologija
- vrednovanje različitih stilova i podstilova
- funkcionalna vrijednost opće jezičnih i individualnih sinonima i antonima

2. Slojevitost leksika

- tvorba sinonima, homonima i antonima
- kontekstualni i individualni antonimi

3. Leksičko posuđivanje

- antonimi po podrijetlu i naravi značenjske opreke
- promjene u jeziku kroz povijest, vrijeme i stilove
- arhaizmi, historizmi, lokalizmi

4. Purizam i jezična kultura

- međusobno prožimanje nazivlja i prilagodba posuđenica
- vrste posuđenica i njihova upotreba
- razlozi posuđivanja
- norme standardnoga jezika, osnovna puristička pravila
- stilistička uporaba posuđenica

5. Imena

- vrste imena
- podrijetlo i glavne značajke hrvatskih osobnih imena

6. Tvorba riječi

- tvorbeni načini
- tvorba imenica, pridjeva, priloga i glagola
- značenjske skupine imeničkih tvorenica
- glagolske imenice
- tvorbena istoznačnost i višeznačnost

7. Frazem i frazeologija

- frazem, podrijetlo i vrste frazema
- frazem i fraza
- frazemi po značenju i ulozi
- definicija rječnika
- vrste rječnika, razdioba, natuknice i odrednice

8. Leksikografija

- definicija leksikografije
- važniji hrvatski rječnici do kraja 19. stoljeća

9. Hrvatski jezik u 20. stoljeću

- periodizacija i glavne značajke svakog razdoblja
- jezikoslovci i važnija leksikografska djela
- Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskoga jezika
- odnos između hrvatskoga i srpskoga jezika
- pravopisna problematika

KNJIŽEVNOST

1. Modernistički pokreti

- vremensko određenje avangardnih smjerova
- programska orijentacija

2. Avangarda

- tematske i stilske osobitosti poezije imažinizma, ekspresionizma i nadrealizma
- klasifikacija tematskih krugova
- časopisi
- stilske značajke književnih djela
- značajke moderne proze (roman toka svijesti, roman ideja)
- poimanje vremena i svijeta umjetnosti
- spoznaje o nastojanju književnog i scenskog djela
- moderna pjesnička strujanja i književna tradicija

Pisci i djela:

A. Breton: Manifest nadrealizma, Spojene posude

S. Jesenjin: Pismo majci, Crni čovjek

F. G. Lorca: Pjesme

P. Neruda: Pjesme

M. Proust: U potrazi za izgubljenim vremenom

F. Kafka: Proces, Preobražaj

W. Faulkner: Krik i bijes

L. Pirandello: Šest osoba traži autora

V. Petrović: Salašar

3. Hrvatska književnost od 1914. do 1929.

Ekspresionizam

-književnopovijesni kontekst hrvatske književnosti u kojima se ostvaruje poetika europskog ekspresionizma

-predstavnicu novih književnih smjerova, njihovi programi i časopisi

-ishodišta tematskih krugova od 1914. do 1929.

4. Hrvatska književnost od 1929. do 1952.

-društveno-politički kontekst tridesetih i četrdesetih godina, kronološki događaji

-razvoj književnih rodova i vrsta

-kajkavska i čakavska poezija

-poezija tridesetih i četrdesetih godina 20. stoljeća

-uloga Društva hrvatskih književnika i Maticе hrvatske

- *dijalektalna poezija na štokavskom*

Pisci i djela:

A. B. Šimić: *Preobraženja*

M. Krleža: *Predgovor Podravskim motivima, Lirika, Balade Petrice Kerempuha, Hrvatski bog Mars, Gospoda Glembajevi, Povratak Filipa Latinovicsza*

M. Balota: *Dijalektalno pjesništvo*

I. Andrić: *Nemiri, Ex Ponto, Na Drini ćuprija*

T. Ujević: *Ojađeno zvono, Sumrak poezije*

D. Cesarić: *Balada iz predgrađa, Povratak, Trubač sa Seine, Slap, Oblak, Pjesma mrtvog pjesnika, Poludjela ptica*

D. Tadijanović: *Balada u zaklanim ovcama, Dugo u noć, u zimsku bijelu noć, Večer nad gradom, Pozlaćen orah, Danas trideset pete*

I. G. Kovačić: *Jama*

M. Poljaković: *Zapisi jednog ludaka, Par žutih cipela*

I. Pančić: *Bečarske balade*

V. Sekelj: *Rič fali*

5. Svjetska književnost do pedesetih godina

-društveno-povijesna važnost razdoblja od 1929. do 1952. godine za razvoj Europe i svijeta

-tradicionalna drama i antedrama

-,tragedija jezika“ komunikacije i međuljudskih odnosa

-usporedba svjetske književnosti nakon 1929. s tekstovima iz razdoblja avangarde i modernizma

Pisci i djela:

H. Hesse: *Stepski vuk*

J. P. Sartre: *Mučnina*

A. Camus: *Kuga, Pad, Pobunjeni čovjek*

S. Beckett: *U očekivanju Godota*

E. Ionesco: *Stolice*

B. Brecht: *Majka Courage*

E. Hemingway: *Starac i more, Zbogom oružje*

M. Selimović: *Derviš i smrt*

Ive Prčić: *Bunjevačke narodne pisme*

6. Druga moderna

-vremensko određenje književnog razdoblja u Europi i Hrvatskoj

-časopisi *Krugovi* i *Razlog*

-prodor filozofijskoga i književnoteorijskoga mišljenja u poetici *krugovaša* i *razlogovaca*

-priroda jezika i problematiziranje jezičnog iskustva

Pisci i djela:

P. Šegedin: *Osamljenici, Crni smiješak*

V. Desnica: *Proljeća Ivana Galeba*

R. Marinković: *Kiklop, Ruke, Glorija*

S. Novak: *Mirisi, zlato i tamjan, Izvanbrodski dnevnik*

J. Kaštelan: *Tifusari, Jezero na Zelengori, Jadikovka vremena*

V. Parun: *Ti koja imaš ruke nevinije od mojih, Mati čovjekova, Usnuli mladić, Šum krila i šum vode*

J. Pupačić: *More, Zaljubljen u ljubav, Moj križ svejedno gori*

7. Suvremena književnost

-društvene okolnosti hrvatske književnosti

-postmodernističke tendencije u europskoj književnosti

-značaj fantastičara

-vrste žanrova i stilske značajke književnih djela postmodernizma

-tematske, stilske i jezične značajke postmodernizma i tradicije

- *suvremena književnost vojvođanskih Hrvata*

Pisci i djela:

A. Šoljan: *Express preporučeno, Kratki izlet, Galijevo uzašašće, Dioklecijanova palača Luka, Drugi ljudi na Mjesecu*

I. Aralica: *Psi u trgovištu, Duše robova, Tajna sarmatskog orla*

P. Pavličić: *Stroj za maglu*

I. Brešan: *Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja*

S. Mihalić: *Ne nadaj se, Približavanje oluje, Građanin drugog reda, Prognana balada, Majstore, ugasi svijeću, Prolazim Zrinjevcem, dotiče me more*

N. Fabio: Vježbanje života, Berenikina kosa
I. Slamnig: Ubili su ga ciglama, Barbara, A Roma a la romana, Povratnik s Mjeseca
P. Vojnić Purčar: Dom sve dalji

LEKTIRA

Marcel Proust: U TRAŽENJU IZGUBLJENA VREMENA (Combray)
 Luigi Pirandello: ŠEST OSOBA TRAŽI AUTORA
 Franz Kafka: PROCES i PREOBRAŽAJ
 Ernest Hemingway: STARAC I MORE ili KOME ZVONO ZVONI
 Miroslav Krleža: KRALJEVO, BARAKA PET BE, KHEVENHILLER, POVRATAK FILIPA LATINOVICZA i GOSPODA GLEMBAJEVI
 Ivo Andrić: PROKLETA AVLIJA ili TRAVNIČKA KRONIKA
 Ivan Goran Kovačić: JAMA
 William Faulkner: KRIK I BIJES
 Bertolt Brecht: MAJKA HRABROST I NJEZINA DJECA
 Jean Paul Sartre: MUČNINA
 Albert Camus: STRANAC
 Eugene Ionesco: ČELAVA PJEVAČICA i STOLICE
 Samuel Beckett: U OČEKIVANJU GODOTA
 Mesa Selimović: DERVIŠ I SMRT
 Petar Šegedin: CRNI SMIJEŠAK
 Vladan Desnica: PROLJEĆA IVANA GALEBA
 Ranko Marinković: RUKE I KIKLOP
 Slobodan Novak: MIRISI, ZLATO I TAMJAN
 Antun Šoljan: KRATKI IZLET
 Ivo Brešan: PREDSTAVA HAMLETA U SELU MRDUŠA DONJA
 Ivan Aralica: PSI U TRGOVIŠTU ili PUT BEZ SNA
 Nedjeljko Fabio: VJEŽBANJE ŽIVOTA ili SMRTVRONSKOGA
 Pavao Pavličić: KORALJNA VRATA
 Balint Vujkov: KRILATI MOMAK, CVJETOVI MEĆAVE, JABUKA S DUKATIMA
 Milovan Miković: AVAŠKE GODINE

JEZIČNO IZRAŽAVANJE

1. Rasprava (diskusija)

-strukturna trodjelnost rasprave: teza, antiteza, sinteza
 -stručno nazivlje i profesionalizam u raspravi

- *rasprava o aktualnoj temi iz vlastite sredine*

2. Esej

-znanstvene, publicističke i umjetničke značajke eseja
 -subjektivni i objektivni elementi u eseju

- *napisati esej o učenju hrvatskoga jezika*

3. Komunikacijski tekstovi

-vrste tekstova i njihove značajke
 -vijest, oglas, reklama, zahvalnica, pozivnica, sažalnica
 -oblikovanje komunikacijskih tekstova namijenjenih medijima

4. Referat

-referat kao vrsta teksta
 -glavne faze pisanja referata: izbor teme i literature i način pisanja

- *referat o suvremenoj književnosti vojvodanskih Hrvata*

Predviđene su četiri školske zadaće s ispravicima tijekom školske godine

NAČINI OSTVARIVANJA PROGRAMA

Jezik je jedan od najposebnijih predmeta, a ujedno i osnovno sredstvo sporazumijevanja pa je stoga vrlo bitno ovladavanje ovim predmetom kako bi se što uspješnije ovladalo svim nastavnim predmetima.

Predmet se u nastavnim područjima: **hrvatskom jeziku, književnosti i jezičnom izražavanju.**

Prema načelu unutarpredmetnog povezivanja, sadržaji i zadaće svih nastavnih područja međusobno se prožimaju i dopunjuju, a prema načelu međupredmetnog povezivanja povezuju se s ostalim nastavnim predmetima.

HRVATSKI JEZIK

U nastavnom području **hrvatski jezik** poučavaju se sadržaji rječnika, gramatike, pravopisa i pravogovora. Učenici se osposobljavaju za samostalnu uporabu glasovnog i pisanoga sustava hrvatskoga jezika. Učeći gramatiku učenici razvijaju sposobnost apstraktnog mišljenja i logičkog zaključivanja. Uvježbavajući pravilno pisanje, razvijaju osjećaj za točnost i urednost. Gradivo drugog razreda obuhvaća morfologiju, promjenjive i nepromjenjive vrste riječi te povijest jezika. Pravogovor i pravopis obuhvaća pravopisna pravila o uporabi velikog i malog slova u pisanju imenica, stranih vlastitih imena, posebno osobnih i zemljopisnih te pravila o pisanju ostalih vrsta riječi.

U izvedbi nastavnik rabi različite metode i oblike rada, kao što su:

- analiza ključnih pojmova
- činkvine (sažimanje)
- komparativna tablica
- metoda pisanja „za sebe“

- olujа mozgova
- poučavanje u koracima
- čitanje sa zadatkom bilježenja citata
- rad u skupinama na ispravljanju jezičnih pogrešaka
- semantička mapa (grozd)
- „T“ tablica

KNJIŽEVNOST

U nastavnome području *književnost* razvijaju se literarne i jezične sposobnosti. Učenici sudjeluju u školskim interpretacijama reprezentativnih književnih tekstova različitih vrsta i tema. Razvijaju osjetljivost za književnu riječ, za njezine vrijednosti u životu čovjeka i za trajne ljudske vrijednosti. Za samostalan rad kod kuće preporučuje se razvijanje učenikova stvaralaštva u jezičnome izražavanju.

Učenici se osposobljavaju za samostalno čitanje književne lektire, za prosudbu i vrjednovanje pročitanih djela. Učenici se susreću s umjetničkim vrijednim djelima iz hrvatske, srpske, europske i svjetske književnosti. Učenici trebaju naučiti osnovna obilježja pojedinih književnih razdoblja predviđenih za drugi razred gimnazije (humanizam i renesansa, barok i manirizam, klasicizam, racionalizam i prosvjetiteljstvo te predromantizam i romantizam. U nastavi se treba koristiti različitim metodama rada, primjerice:

- metodom čitanja (na glas, u sebi, logičkog čitanja, usmjerenog čitanja, kritičkog čitanja)
- metodom razgovora (usmjereni, slobodni, motivacijski, heuristički, raspravljački...)
- metodom pisanja (sastavljanje, opisivanje, preoblikovanje, istraživačko pisanje i dr.)
- metodom samostalnog rada na tekstu ili inserta
- metodom obrade teme iz različitih perspektiva
- metodom pisanja sastavaka na temelju zadanih pojmova

JEZIČNO IZRAŽAVANJE

Temeljna je zadaća *jezičnog izražavanja* razvijati učenikovu komunikacijsku sposobnost u svim funkcionalnim stilovima, učenikove jezične sposobnosti u govorenju i pisanju te njegovo jezično stvaralaštvo. Nastava jezičnog izražavanja upućuje učenika na kvalitetnu komunikaciju, u kojoj će poštivati pravila kulturnog razgovora, te mu omogućuje spoznaju da je sloboda govora osnovno ljudsko pravo svake osobe. Vrlo je važno razvijati kulturu pisanja i usmenog izražavanja osobnih doživljaja i osjećaja te objektivnog i subjektivnog pripovijedanja o sebi i svijetu oko sebe. Učenike treba osposobiti u područjima govorenja, slušanja, čitanja i pisanja.

Nastava izražavanja uglavnom se obrađuje u sklopu sadržaja nastave jezika i književnosti. Tako se ostvaruje korelacija unutar svih nastavnih područja unutar predmet

PROGRAM OBRAZOVANJA ZA IV. RAZRED GIMNAZIJE HRVATSKI JEZIK S ELEMNTIMA NACIONALNE KULTURE

Cilj i zadatci:

- pravilna uporaba hrvatskog standardnog jezika u okviru predviđenih sadržaja
- upoznavanje elemenata hrvatske kulture
- razvijanje višejezičnosti i interkulturalnosti
- primjena stečenih znanja iz područja elemenata nacionalne kulture
- uporaba znanja kroz umjetničko izražavanje, debate i vizualne prezentacije događaja
- razumijevanje i međuovisnost društva i kulture zavičaja
- uočavanje specifičnosti hrvatskog jezika i jezika okoline
- osposobljavanje za samostalno učenje i izražavanje
- osposobljavanje za kritičku uporabu informacija radi uočavanja sličnosti i razlika: jezika, religije i kulture

ČETVRTI RAZRED

(2 sata tjedno, 64 sati godišnje)

Operativne zadaće:

- uspoređivanje govorne vrijednosti hrvatskoga jezika s vrijednostima jezika okoline.
- proširivanje znanja o kulturi vojvođanskih Hrvata
- njegovanje osjećaja za različite vrijednosti u vlastitoj kao i drugim kulturama
- upoznavanje osnovnih promjena svakodnevnog života
- oplemenjivanje i bogaćenje mašte, upućivanje u simboličke forme i njegovanje osobnog izraza i komunikativnosti učenika
- upoznavanje važnosti interkulturalnog dijaloga
- upoznavanje značaja raznolikih kulturnih utjecaja za razvoj vlastite kulture
  - *aktivno sudjelovanje u društvenom životu okoline na temelju stečenog znanja*

SADRŽAJI PROGRAMA

HRVATSKI JEZIK

Sinonimi, homonimi i antonimi

- gramatičko i leksičko značenje riječi
- leksem, leksik i leksikologija
- tvorba sinonima, homonima i antonima

Leksičko posuđivanje

- antonimi po podrijetlu i naravi značenjske opreke
- arhaizmi, historizmi, lokalizmi

Purizam i jezična kultura

- međusobno prožimanje nazivlja i prilagodba posuđenica
- vrste posuđenica i njihova upotreba
- razlozi posuđivanja
- norme standardnoga jezika, osnovna puristička pravila

Imena

- vrste imena
- podrijetlo i glavne značajke hrvatskih osobnih imena

Tvorba riječi

- tvorbeni načini
- tvorba imenica, pridjeva, priloga i glagola

Frazem i frazeologija

- frazem i fraza
- frazemi po značenju i ulozi
- definicija rječnika
- vrste rječnika, razdioba, natuknice i odrednice

Leksikografija

- definicija leksikografije
- važniji hrvatski rječnici do kraja 19. stoljeća

Hrvatski jezik u 20. stoljeću

- glavne značajke svakog razdoblja
- jezikoslovci i važnija leksikografska djela
- Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskoga jezika
- odnos između hrvatskoga i srpskoga jezika
- pravopisna problematika

KNJIŽEVNOST**Hrvatska književnost od 1914. do 1929.****Ekspresionizam**

- književnopovijesni kontekst hrvatske književnosti u kojima se ostvaruje poetika europskog ekspresionizma
- predstavnicima novih književnih smjerova, njihovi programi i časopisi
- ishodišta tematskih krugova od 1914. do 1929.

Hrvatska književnost od 1929. do 1952.

- društveno-politički kontekst tridesetih i četrdesetih godina, kronološki događaji
- kajkavska i čakavska poezija
- razvoj književnih rodova i vrsta
- poezija tridesetih i četrdesetih godina 20. stoljeća
- uloga Društva hrvatskih književnika i Matice hrvatske

Pisci i djela:

A.B. Šimić: *Preobraženja*

M.Krleža: *Lirika, Balade Petrice Kerempuha, Hrvatski bog Mars, Gospoda Glembajevi, Povratak Filipa Latinovicza*

I. Andrić: *Nemiri, Ex Ponto, Na Drini ćuprija*

T. Ujević: *Ojadeni zvono, Sumrak poezije*

D.Cesarić: *Balada iz predgrađa, Povratak, Trubač sa Seine, Slap, Oblak, Pjesma mrtvog pjesnika, Poludjela ptica*

D.Tadijanović: *Balada o zaklanim ovcama, Dugo u noć, u zimsku bijelu noć, Večer nad gradom, Pozlaćen orah, Danas trideset pete*

I.G. Kovačić: *Jama*

B. Vujkov: *Izbor iz djela*

M. Poljaković: *Par žutih cipela, Zapisi jednog luđaka*

A.M. Evetović: *Izbor*

I. Prčić: *Bunjevačke narodne pisme*

Druga moderna

- vremensko određenje književnog razdoblja u Europi i Hrvatskoj
- časopisi *Krugovi* i *Razlog*
- poetika *krugovaša* i *razlogovaca*
- priroda jezika i problematiziranje jezičnog iskustva

Pisci i djela:

P. Šegedin: *Osamljenici*

V. Desnica: *Proljeća Ivana Galeba*

R. Marinković: *Kiklop, Ruke, Glorija*

S. Novak: *Mirisi, zlato i tamjan*

J. Kaštelan: *Tifusari, Jezero na Zelengori, Jadikovka vremena*

V. Parun: *Ti koja imaš ruke nevinije od mojih, Mati čovjekova, Usnuli mladić, Šum krila i šum vode*

J. Pupačić: *More, Zaljubljen u ljubav, Moj križ svejedno gori*

L. Merkić: *Put dug pet života, U ime pravde*

A. Jakšić: *Šana se udaje*

Suvremena književnost

- društvene okolnosti hrvatske književnosti
- časopisi *Krugovi* i *Razlog*
- društvene okolnosti hrvatske književnosti
- postmodernističke tendencije u europskoj književnosti
- značaj fantastičara

-vrste žanrova i stilske značajke književnih djela postmodernizma
 -tematske, stilske i jezične značajke postmodernizma i tradicije
 -suvremena književnost vojvodanskih Hrvata

Pisci i djela:

A. Šoljan: Drugi ljudi na Mjesecu

I. Aralica: Tajna sarmatskog orla

P. Pavličić: Stroj za maglu

I. Brešan: Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja

S. Mihalić: Ne nadaj se, Približavanje oluje, Građanin drugog reda, Prognana balada, Majstore, ugasi svijeću, Prolazim Zrinjevcem, dotiče me more

I. Slamnig: Ubili su ga ciglama, Barbara, A Roma a la romana, Povratnik s Mjeseca

J. Melvinger: Ta renesansa, ne, još, kao posljednja šansa

P. Vojnić Purčar: Dom sve dalji, Ljubavi Blanke Kolak

M. Miković: Avaske godine

Vojislav Sekelj: Rič falj

JEZIČNO IZRAŽAVANJE

Rasprava (diskusija)

-strukturalna trodjelnost rasprave: teza, antiteza, sinteza
 -stručno nazivlje i profesionalizam u raspravi

Esej

-znanstvene, publicističke i umjetničke značajke eseja
 -subjektivni i objektivni elementi u eseju

Komunikacijski tekstovi

-vrste tekstova i njihove značajke
 -vijest, oglas, reklama, zahvalnica, pozivnica, sažalnica

Referat

-referat kao vrsta teksta

-glavne faze pisanja referata: izbor teme i literature i način pisanja

- *Kroz različite oblike pisanog i usmenog izražavanja ostvaruje se načelo zavičajnosti i povezivanja s aktualnim događanjima u nacionalnoj kulturi*

ELEMENTI NACIONALNE KULTURE

Glazba

-popularna glazba, klapska glazba
 -klasici hrvatske glazbe iz Vojvodine

J. Andrić: Dužijanca

A. Vidaković: Izbor

-hrvatski klasici

J. Gotovac: Ero s onog svijeta

-suvremena religijska glazba: Hosanafest

Filmska umjetnost

O. Sviličić: Armin

K. Papić: Lisice

A. Vrdoljak: Kiklop

Povijest

-Hrvatska i Hrvati u prvoj Jugoslaviji

-HSS i vojvodanski Hrvati

-Hrvatska i Hrvati u drugoj Jugoslaviji

-Postanak i razvoj samostalne Hrvatske

-Hrvati u Vojvodini-Srbiji danas

Geografija

-Hrvati u BiH, Vojvodini-Srbiji i susjednim državama, kao i u Europi i svijetu

Blagdani

-vjerski: godišnje praćenje

-blagdani hrvatske zajednice

Običaji

-običaji Hrvata Vojvodine tijekom života (rođenje, krštenje, svadba, pogreb, i slično)

NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA

Metode izvođenja nastave

-interaktivna, nastavnik-učenik

-rad u radionicama

-ambijentalna

-kooperativno učenje u skupinama učenika

-iskustveno učenje primijenjeno u spoznajama i socijalnim situacijama

-razni oblici učenja putem otkrića i rješavanja problema

-integrativni pristup različitim područjima u sklopu kulture

Aktivnosti nastavnika

-organiziranje nastavnog procesa (planiranje metoda rada, sredstava, planiranje sadržaja)
 -realiziranje nastavnog procesa (stvaranje prilike za učenje, prezentiranje sadržaja, vođenje ciljanog razgovora, omogućavanje primjene stečenih vještina)

-motiviranje učenika, podržavanje i razvijanje njihovih interesa

-praćenje učinka vlastitog rada

-sudjelovanje u kulturnim događajima sredine s učenicima

Aktivnosti učenika

-aktivno promatranje, slušanje, sudjelovanje u komunikaciji

-partnerstvo - suradnja s odraslima i vršnjacima, uzimanje u obzir i tuđeg mišljenje

-organiziranje učenja i angažmana u zajednici

138.

На основу члана 21. Закона о ловству ("Службени гласник РС" бр. 39/93) и члана 47. став 1. члан 2. Закона о утврђивању одређених надлежности аутономне покрајине ("Службени гласник РС", број 6/02), покрајински секретар за пољопривреду, водопривреду и шумарство оглашава

**КОНКУРС
 ЗА ДАВАЊЕ ЛОВИШТА НА ГАЗДОВАЊЕ**

I

Оглашава се конкурс за давње ловишта на газдовање и то:

1. Ловиште "Зобнатица" на територији општине Бачка Топола

II

Право пријаве на конкурс има Ловачки Савез Србије и предузећа која испуњавају услове из члана 24. и 57. Закона о ловству, односно да имају стручну службу и службу за чување ловишта.

III

Уз пријаву на конкурс подносилац пријаве доставља следећу документацију:

- 1) Решење Трговинског суда о упису у регистар делатности "лов и узгој дивљачи" за предузећа односно решење Министарства унутрашњих послова о упису у регистар друштвених организација за Ловачки Савез Србије.

- 2) Доказ о обезбеђивању стручне службе и службе чувања ловишта.

- 3) Финансијско стање предузећа односно Ловачког Савеза Србије и ловачког удружења преко кога ће газдовати ловиштем, из којег ће се видети послови бонитет подносиоца пријаве.

- 4) Кратак приказ циљева које подносилац жели да постигне у газдовању.

Ловачки савез Србије прилаже уз пријаву и основне податке о само једном ловачком удружењу преко кога ће газдовати ловиштем.

IV

Пријаве на конкурс подnose се Покрајинском секретаријату за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Нови Сад, Булевар Михајла Пупина бр. 16, у року од 15 дана од дана оглашавања конкурса у "Службеном листу АПВ".

V

Покрајински секретар ће у року од 15 дана од дана закључења огласа одлучити по поднетим пријавама на конкурс.

VI

Овај конкурс објавити у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине".

Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство

САДРЖАЈ

Редни број	Предмет	Страна	Редни број	Предмет	Страна
Скупштина Аутономне Покрајине Војводине			заједницама које делују на територији Аутономне Покрајине Војводине		
117.	Декларација о волонтирању	165	133.	Решење о утврђивању Програма расподела и коришћења дела средстава за реализацију пројекта „Едукација у области управљања отпадом у циљу стварања услова за реструктуирање и развој сектора управљања отпадом у Аутономној Покрајини Војводини“ и студије „Анализа потенцијала за трговину емисија са гасовима стаклене баште са регионалних депонија“	173
118.	Одлука о верификацији мандата посланика у Скупштини Аутономне Покрајине Војводине	165	134.	Решење о утврђивању Програма расподела и коришћења дела средстава за израду пројектно-техничке документације за изградњу инфраструктурних објеката и планова детаљне регулације регионалних депонија на територији Аутономне Покрајине Војводине	173
119.	Одлука о престанку мандата посланика у Скупштини Аутономне Покрајине Војводине	165	135.	Решење о утврђивању Програма подршке развоја пољопривреде Аутономне Покрајине Војводине, за период јануар-март 2008. године	175
120.	Одлука о престанку мандата посланика у Скупштини Аутономне Покрајине Војводине	166	136.	Решење о давању сагласности на Одлуку о преносу права коришћења далековода од 20 kV, за снабдевање електричном енергијом црпне станице „Лабудњача“, на траси од насеља Вајска до трафо станице „Лабудњача“	177
121.	Одлука о избору потпредседника Скупштине Аутономне Покрајине Војводине	166	137.	Правилник о наставном програму ХРВАТСКИ ЈЕЗИК (обавезан наставни предмет) за осми разред основног образовања и васпитања и за други, трећи и четврти разред гимназије и ХРВАТСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ (изборни наставни предмет) за осми разред основног образовања и васпитања и други, трећи и четврти разред гимназије	177
122.	Одлука о избору члана Извршног већа Аутономне Покрајине Војводине	166			
123.	Одлука о избору заменика покрајинског секретара	166			
124.	Одлука о изменама и допунама Пословника Скупштине Аутономне Покрајине Војводине	166			
125.	Одлука о допунама Одлуке о посланицима на сталном раду у Скупштини Аутономне Покрајине Војводине	167			
126.	Одлука о ангажовању ревизора за обављање екстерне ревизије Консолидованог завршног рачуна буџета АП Војводине за 2007. годину	167			
127.	Одлука о обезбеђивању дела средстава из буџета Аутономне Покрајине Војводине за издавање новина покрајинског значаја	167			
128.	Одлука о изменама и допунама Одлуке о оснивању Туристичке организације Војводине	168			
129.	Одлука о оснивању Установе – Центра за привредно-технолошки развој Војводине	169			
130.	Одлука о давању сагласности на Одлуку Јавног предузећа „Војводинашуме“ Петроварадин, о расподели добити за 2006. годину	171			
Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине			Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство		
131.	Одлука о покрајинској стипендији	171	138.	Конкурс за давање ловишта на газдовање	203
132.	Одлука о измени и допуни Одлуке о расподели буџетских средстава Покрајинског секретаријата за прописе, управу и националне мањине, црквима и верским				

ОГЛАШАВАЊЕ НЕВАЖЕЋИМ ИЗГУБЉЕНИХ ИСПРАВА: 250 динара
 Уплата на рачун бр 340-15329-18 /позив на бр. 13/ ДОО Мађар со Кфт. Нови Сад, Војводе Мишића бр1,
 Текст огласа, са потврдом о уплати /примерак или фотокопија уплатнице/ слати на адресу:
 „Службени лист АПВ” Мађар со Кфт, Војводе Мишића бр.1 Нови Сад